

**Latvijas situācijai piemērots
DI ieviešanas modeļa apraksts**

1.nodevums

Rīga 2015

Saturs

IEVADS	7
Darbības virziens: A SABIEDRĪBAS UN SPECIĀLISTU ATTIEKSMES MAIŅA	9
Darbības virziens: B Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums bērniem bāreņiem un bērniem bez vecāku gādības palikušajiem bērniem	11
Darbības virziens: C Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	15
Darbības virziens: D Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums personām ar garīga rakstura traucējumiem	19
Darbības virziens: E plānošanas reģionu situācijas analīze	24
Darbības virziens: F nepieciešamo pakalpojumu plānošana	26
Darbības virziens: G pašvaldību pakalpojumu infrastruktūras attīstība	40
Darbības virziens: H Reģionālo pakalpojumu attīstības plānu ieviešana	49
Darbības virziens: I Personāla apmācība	52
Darbības virziens: J Klientu sagatavošana pārejas procesam un atbalsts dzīvesvietā	55
Darbības virziens: K Atbalsts institūcijām	60
Darbības virziens: L Sabiedrībā balstīto pakalpojumu uzturēšanās izdevumi	63
Uzziņu avoti	69

Izmantotie termini un saīsinājumi

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

DI – deinstitucionalizācija

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

ERAF – Eiropas reģionālās attīstības fonds

LM - Labklājības ministrija

MK – Ministru kabinets

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiskās organizācijas

SPSPL – Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums

UD - Universālais dizains - stratēģija, kuras mērķis ir izstrādāt un radīt dažādus pakalpojumus, produktus, informāciju un vidi, lai tie pēc iespējas lielākā mērā un neatkarīgāk būtu pieejami, saprotami un lietojami ikvienam, bez nepieciešamības veikt pielāgošanu vai radīt speciālu dizainu

VSAC - Labklājības ministrijas pakļautībā esošie valsts sociālās aprūpes centri

Alternatīvā aprūpe - bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe, t.sk. formālas vai neformālas vienošanās, kad bērnu pieskata ārpus vecāku mājām vismaz nakti, ar tiesas vai administratīvas iestādes, vai pilnvarotas iestādes lēmumu vai pēc bērna, viņa vecāka(u) vai primāro aprūpētāju iniciatīvas, vai spontāni pēc aprūpētāja iniciatīvas vecāku prombūtnes laikā

Aprūpe mājās — pakalpojumi mājās pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt

Klienta aprūpes līmenis – personas aprūpes intensitāti raksturojošs, kā arī personas funkcionālo traucējumu smaguma pakāpei atbilstošs aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai veicamo darbību un piesaistāmo resursu apjoma raksturojums, kuru nosaka pašvaldības sociālais dienests vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija

Deinstitucionalizācija - process pārejai no institucionālās aprūpes uz sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanu dažādām mērķa grupām, kas attiecas uz dažādu sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstības procesu, ieskaitot preventīvo darbu, ar mērķi likvidēt vajadzību pēc institucionālās

Funkcionālais traucējums — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā

Garīga rakstura traucējums — psihiska saslimšana un garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā

Grupu māja (dzīvoklis) — atsevišķs dzīvoklis vai māja, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā

Ģimene (un ģimenes aprūpētāji) - termins tiek lietots plašākā nozīmē, iekļaujot ne tikai vecākus vai laulātos draugus, bet arī partnerus, brāļus un māsas, bērnus un paplašinātās ģimenes locekļus

Institūcija – ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija. Atbilstoši vadlīnijām par „institūciju” tiek uzskatīta jebkāda pastāvīgas aprūpes iestāde, kurā:

- iemītnieki ir izolēti no plašākas sabiedrības un/ vai spiesti dzīvot kopā;
- iemītniekiem nav pietiekamas kontroles pār savu dzīvi vai lēmumiem, kas to ietekmē;
- organizācijas pašas prasībām ir tendence būt pārākām par iemītnieku individuālajām vajadzībām

Institucionālā aprūpe – pakalpojumu kopums ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Īslaicīga aprūpe - Īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā ir terminēts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums personām, kurām vecuma, funkcionālu traucējumu vai veselības stāvokļa dēļ ir objektīvas grūtības nodrošināt savas pamatvajadzības un uzlabot vai atjaunot sociālo funkcionēšanu. Pakalpojums ietver: personas izmitināšanu 24 stundas diennaktī; sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu personai pēc individuāla sociālā rehabilitācijas vai sociālās aprūpes plāna; ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde.

Personas ar garīgās veselības problēmām - personas, kurām konstatēta psihiatriska saslimšana un nepieciešama ārstēšana. Lai arī konvencijā tās iekļautas personu ar invaliditāti definīcijā, jāatzīmē, ka daudzas no tām netiek atzītas. Vadlīnijās termins cilvēki ar invaliditāti ietver arī personas ar garīgās veselības problēmām

Personas ar invaliditāti - ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām kā tādas definē personas, „kam ir ilgtermiņa fiziski, garīgi, intelektuāli vai sensori traucējumi, kas saskarsmē ar dažādiem šķēršļiem var apgrūtināt to pilnvērtīgu un pilnīgu iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē līdzvērtīgā līmenī kā citām personām”

Prevencija - neatņemama daļa pārejas procesā no institucionālas aprūpes uz sabiedrībā balstītu aprūpi. Bērnu gadījumā tā ietver plašu pieeju klāstu, kas atbalsta ģimenes dzīvi un novērš vajadzību ievietot bērnu ārpusģimenes aprūpē jeb nošķirt bērnu no savas tuvākās vai paplašinātās ģimenes vai cita aprūpētāja. Pieaugušo gadījumā prevencija attiecas uz plašu atbalsta pakalpojumu klāstu indivīdiem un to ģimenēm, ar mērķi novērst institucionalizācijas nepieciešamību. Attiecībā uz cilvēkiem vecumā, jācenšas novērst veselības pasliktināšanos, funkcionēšanas spēju zudumu, un jāatjauno neatkarību. Prevencijai jāietver gan pamata, gan specializētie pakalpojumi

Pusceļa māja - institūcija vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas struktūrvienība, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina pašaprūpes iemaņu un dzīves prasmju apgūšanu

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi - pakalpojumu spektrs, kas personām dod iespēju dzīvot sabiedrībā un, bērnu gadījumā, augt ģimeniskā vidē, nevis institūcijā. Tie ietver tādas **pamata pakalpojumus** kā dzīvesvieta, veselības aprūpe, izglītība, nodarbinātība, kultūra un atpūta, kam vajadzētu būt pieejamam ikvienam, neatkarīgi no traucējumu rakstura vai nepieciešamā atbalsta līmeņa un attiecas arī uz tādiem **specializētiem pakalpojumiem** kā personīgais asistents personām ar invaliditāti, atslodzes aprūpe un citi. Šis termins ietver arī ģimenē balstītu vai ģimenes tipa aprūpi bērniem, ieskaitot aprūpi aizvietojošās ģimenēs un preventīvus pasākumus agrīnai situācijas uzlabošanai un atbalstu ģimenei

Servisa dzīvoklis — dzīvoklis, kas tiek izīrēts un ir pielāgots personai ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem, lai palielinātu personas iespējas dzīvot patstāvīgi un aprūpēt sevi

Sociālā palīdzība — naudas vai mantiskais pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību apmierināšanai

Sociālais dienests — pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem

Specializētās darbnīcas — darbnīcas, kurās izveidotas darba vietas un nodrošināts speciālistu atbalsts redzes un dzirdes invalīdiem vai personām ar garīga rakstura traucējumiem

Struktūrfondi - Eiropas Savienības struktūrfondi ir Eiropas Savienības reģionālās politikas finanšu instruments

IEVADS

Aktualitāte

Visā Eiropā institūcijās dzīvo vairāk nekā viens miljons bērnu un pieaugušo. Latvijā institūcijās dzīvo aptuveni divi tūkstoši bērni un seši tūkstoši pieaugušo. Kādreiz institūcijas tika uzskatītas par vislabāko veidu, kā rūpēties par neaizsargātām personām. Saskaņā ar ANO Vadlīnijām Bērnu Alternatīvai Aprūpei, valstis tiek aicinātas izstrādāt vienotus standartus un politiku attiecībā uz bērnu alternatīvo (ārpusģimenes) aprūpi. 2010. gadā Latvija ir ratificējusi ANO Konvenciju „Par personu ar invaliditāti tiesībām”, kuras 19.pants „Patstāvīgs dzīvesveids un iekļaušana sabiedrībā” nosaka, ka tās dalībvalstīs personām ar invaliditāti ir tiesības saņemt atbalsta pakalpojumus un personisko palīdzību, lai dzīvotu sabiedrībā un nebūtu izolēti un nošķirti no tās. Starptautisko tiesību akti un vispārējie cilvēktiesību principi vērš uzmanību uz to, ka institucionalizācija tiek uzskatīta par sliktu praksi un cilvēktiesību pārkāpumu.)

Eksperti uzskata, ka DI ir ieviešama, jo:

- 1) Dzīve sabiedrībā ievērojami uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, salīdzinot ar aprūpi institūcijā.
- 2) Dzīve sabiedrībā nav dārgāka par institucionālo aprūpi, ja vērtē klientu pamatvajadzības un aprūpes kvalitāti.
- 3) Veiksmīga dzīve sabiedrībā ir atkarīga no izveidoto un uzturēto pakalpojumu sistēmas un iesaistīto speciālistu profesionālās kapacitātes .
- 4) DI nav tikai klientu pārvietošana no viena veida ēkām un citām, bet uz klientu vajadzībām veidota atbalsta pakalpojumu sistēma un šo pakalpojumu sniegšanas uzraudzība.

Mērķis

Izstrādāt priekšlikumus efektīvi ieviešamam plānam deinstitucionalizācijas (turpmāk – DI) īstenošanai Latvijā – Pamatnostādņu sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.-2020.gadam rīcības virziena „deinstitucionalizācija” trīs mērķa grupām - bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un pilngadīgajām personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Mērķa grupu raksturojums

Mērķa grupas	Definējums
Bārenis un bez vecāku gādības palicis bērns	Bērns, kura vecāki ir miruši vai likumā noteiktajā kārtībā atzīti par mirušiem vai bērns, kura vecāki nav zināmi, ir pazuduši vai ilgstošas slimības dēļ nespēj realizēt aizgādību vai kura vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības.
Bērns ar funkcionālajiem traucējumiem	Funkcionālais traucējums — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā. Bērns, kuram ir slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo bērna spējas mācīties, aprūpēt sevi un apgrūtina bērna iekļaušanos sabiedrībā.
Persona ar garīga rakstura traucējumiem	Garīga rakstura traucējums — psihiska saslimšana un garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā. Persona, kurai ir slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts psihisks un garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas aprūpēt sevi, iesaistīšanos nodarbinātības pasākumos un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā.

Darbības virziens: A SABIEDRĪBAS UN SPECIĀLISTU ATTIEKSMES MAIŅA

Rezultāts:

- A) Palielinājies audžuģimeņu, adoptētāju un aizbildņu skaits;
- B) Mazinājies cilvēkus skaits, kas iebilst pret personu ar intelektuālās attīstības traucējumu un personu ar psihiskām saslimšanām dzīvi sabiedrībā;

<i>Ieviešanas posmi</i>	<i>Veicamie pasākumi</i>	<i>Anotācija</i>	<i>Riski</i>	<i>NVO Loma</i>
<i>A1 Nacionāla līmeņa komunikācijas plāna izstrāde un ieviešana</i>	<i>A11</i> Attieksmes maiņas virzības noteikšana (mērķi, uzdevumi, sasniedzamie rezultāti) <i>A12</i> Komunikācijas plāna izstrāde <i>A13</i> Komunikācijas plāna īstenošana, tai skaitā sabiedrības attieksmes monitorings	<p>Pētījumi liecina par sabiedrības negatīvo attieksmi pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem informācijas trūkuma dēļ.(1)</p> <p>Labklājības ministrijas līmeņa darba grupā nepieciešams noteikt konkrētus mērķus, uzdevumus, sasniedzamos rezultātus sabiedrības attieksmes maiņas aktivitātēm katrai mērķa grupai. Atbilstoši definētajiem sasniedzamajiem mērķiem, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem jāizvēlas atbilstošākas komunikācijas plāna īstenošanas - iepirkuma īstenošana Sabiedrisko attiecību speciālista vai kompānijas izvēlei.</p> <p>Komunikācijas plāna īstenošana iekļaujot visas iepirkumā paredzētās darbības un sasniedzot konkrētus mērķus, uzdevumus un rezultātus sabiedrības attieksmes maiņai katrai mērķa grupai. Eksperti kā minimālos pasākumus uzskata - Mediju ziņas, Viedokļu raksti, Izglītojošie semināri, 5 reģionālie forumi, Informatīvie semināri, Tiešais pasts, Informatīvie izdāles materiāli, Reklāma televīzijā, Reklāma Radio, Vides reklāma, Reklāma Nacionālajos drukātajos medijos, Reklāma reģionālajos medijos.</p>	-Sabiedrības spiediens, aizspriedumi, stereotipi, -Pašvaldību bažas par pakalpojumu nodrošināšanu pietiekamā apjomā, -nav iesaistītas mērķa grupas pārstāvošās NVO -nepietiekams finansējums visu paredzamo aktivitāšu īstenošanai, - iepirkuma	- Iesaiste LM līmeņa darba grupā - Iesaiste Komunikācijas plāna izvērtēšanā - Regulāra Komunikācijas plāna īstenošana sadarbība ar NVO - NVO dalība iepirkumā kā pretendenti; - NVO iesaiste kā iepirkumu

			uzvarētājs nav informēts par mērķa grupu vajadzībām un specifiku	komisijas loceklis;
A2 Vietēja līmeņa projektu izstrāde un īstenošana	A21 Noteikumu izstrāde atklātam projektu konkursam A22 Projektu atlase A23 Projektu īstenošana	<p>Gan aptaujātie NVO, gan VSAC, gan pašvaldību pārstāvji, kā efektīvāko attieksmes maiņas pasākumu min tiešu kontaktu ar līdzcilvēkiem, dalību pasākumos un ik dienas aktivitātes sabiedriskos pasākumos, tā rezultātā eksperti rosina iesaistīt vietējā kopienā dzīvojošos mērķa grupas pārstāvjus dažādās aktivitātēs pašvaldību līmenī. Tā tiks veidots tiešāks savstarpējs vienas kopienas iedzīvotāju kontakts, veicinot iekļaušanas procesu. Lai īstenoti vietēja mēroga pasākumus Eksperti ierosina organizēt atklātu projektu konkursu iesaistot NVO un VSAC mērķa grupu pārstāvjus. Īstenošanas projektos paredzētām aktivitātēm jāveicina MĒRĶA GRUPU, SABIEDRĪBAS UN SPECIĀLISTU ATTIEKSMES MAIŅU un veicinās audžuģimeņu, aizbildņu, adoptētāju piesaisti. Konkursā atbalstāmās aktivitātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatīvu un izglītojošu pasākumu organizēšanā audžuģimeņu, aizbildņu un adoptētāju piesaistei; • mērķa grupu dalība pašvaldību un valsts kultūras pasākumos; • kultūras un sporta pasākumu organizēšana mērķa grupas pārstāvjiem vietās, kur plānots veidot pakalpojumus; 	<p>- grūtības vienoties par finansējumu -aizkavējas noteikumu pieņemšana - tiek saņemti daudzi noraidoši komentāri -ieinteresētās puses izrāda pretestību - Nav projektu pieteikumu -Novirzes laika grafikā. -Grūtības saskaņot cilvēku un laika grafiku ar finanšu plūsmu.</p>	<p>- Iesaiste Noteikumu izstrādes procesā - Dalība atklātā konkursā - Projektu realizācija</p>

Darbības virziens: B Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums bērniem bāreņiem un bērniem bez vecāku gādības palikušajiem bērniem

Rezultāts: Noteikti klientu individuālā līmenī nepieciešamie sabiedrībā balstītie pakalpojumi un atbalsta pasākumi

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
B1Speciālistu atlase	B11Plānošanas reģioni izveido 11 speciālistu komandas B12 Plānošanas reģioni organizē 8 stundu apmācību speciālistiem par DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā	<p>Ir jāizveido speciālistu komandas reģionos, lai kvalitatīvi pēc vienotiem principiem veiktu bērna individuālo vajadzību novērtēšanu un pakalpojumu noteikšanu. Gan institūcijās, gan pašvaldībās strādā speciālisti, kas varētu veikt individuālo vajadzību novērtēšanu, tomēr ne visi ir apguvuši attiecīgo metodoloģiju un uzliekot par pienākumu veikt novērtēšanu katrā institūcijā un pašvaldībā pastāv liels risks, ka novērtēšanas metodoloģija tiks interpretēta atšķirīgi.</p> <p>Speciālistu komandas atlases plānošanas reģions organizējot iepirkuma procedūru, vai slēdzot darba līgumu ar attiecīgajiem speciālistiem. Plānotais komandu skaits (2 komandas Kurzemē, 2 komandas Zemgalē, 2 komandas Vidzemē, 2 komandas Latgalē 3 komandas Rīgā). Neatkarīgi no izvēlētās metodes jānodrošina, ka iesaistītajiem speciālistiem būtu sekojošas zināšanas un iemaņas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zināšanas par bērnu tiesībām (ANO konvenciju un citu cilvēktiesību kontekstā); • Profesionālā augstākā izglītība konkrētajā jomā un izglītības programmas/iestādes apliecinājums atbilstoša novērtēšanas instrumentu izmantošanā; • Prasmes uztvert mērķa grupas pārstāvjus (t.sk. bērnus ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, bērnus bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus) kā sev līdzvērtīgus sabiedrības locekļus; • Pieredze darbā ar mērķa grupu vismaz 5 gadi; • Zināšanas un izpratne par DI (pasaulē un Latvijā); 	<p>-Grūtības piesaistīt atbilstošus speciālistus visos reģionos</p> <p>-Institūcijas izrāda pretestību speciālistu darba nodrošināšanai klientu novērtēšanā</p>	<p>-Iepirkumā, kā pretendenti var piedalīties arī eksperti no NVO</p> <p>-atbalsts speciālistu piesaistē</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Zināšanas un izpratne par normatīvajiem aktiem sociālajā jomā; • Zināšanas par „uz bērnu centrētu pieeju” un prasmes lietot šo pieeju ikdienas darbā; • Zināšanas un izpratne par mērķa grupas/u raksturojumu (uzvedības izpausmes, slimības izpausmes, saskarsmes īpatnības, garīga rakstura un funkcionālo traucējumu veidi u.c.); • Zināšanas un spējas izvēlēties darbam un saziņai ar mērķa grupas/u pārstāvjiem piemērotas metodes; • Labas komunikāciju prasmes; • Zināšanas un prasmes strādāt komandā (starpprofesionālā un starpinstitucionālā sadarbības līmenī); • Zināšanas un prasmes lietvedībā, informācijas un datu apstrādē; • Labas datoru un IKT lietošanas prasmes; • Prasmes pielietot zināšanas ikdienas darbā. <p>Plānošanas reģioni organizē 8 stundu apmācību iesaistītajiem speciālistiem par DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā.</p>		
B2 Klienta izvērtēšana	B21 Individuālās novērtēšanas organizēšana B22 Dzīves kvalitātes novērtēšana	<p>Izvērtēšana tiek veikta balstoties uz vienotu metodiku, kas aprakstīta 2. Nodevumā.</p> <p>Speciālistu komandas darba uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuālo vajadzību novērtēšana; • dzīves kvalitātes izvērtējums; • nepieciešamo pakalpojumu kopuma noteikšana; • individuālo atbalsta plānu sastādīšana; • atbalsta plāna realizācijas novērtēšana (atkārtota bērna vajadzību novērtēšana pēc veiktajām izmaiņām – pārvietošanas no VSAC vai PSAC uz dzīvi sabiedrībā). 		

Iesaistāmo speciālistu sastāvs pienākumu noteikšana
Speciālistu komanda bērniem (bāreņiem, bez vecāku gādības palikušiem):

Nr.	Iesaistītais speciālists	Pienākumu apraksts klientu individuālo vajadzību novērtēšanā
1.	Sociālais darbinieks	<p>1) Vada piesaistīto speciālistu komandas darbu.</p> <p>2) Izvērtē bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem-brāļiem, māsām u.c., aprūpes ilgumu),</p> <p>3) Pieprasa informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību.</p>
2	Speciālais pedagogs	Izvērtē kognitīvās (valodas un runas attīstību) un mācīšanās prasmes, bērna intelektuālo attīstību
3.	Klīniskais psihologs	Izvērtē bērna kognitīvo, emocionālo attīstību, saskarsmes prasmes un uzvedības grūtības, t.sk. pārdzīvotas vardarbības pazīmes, tās seku ietekmi uz bērna vispārējo attīstību.
4.	Bērnu psihiatrs	Veic psihisko traucējumu un slimību diagnostiku

		<table border="1"> <tr> <td>5.</td> <td>Bērnu neirologs</td> <td>Veic centrālās, perifērās un veģetatīvās nervu sistēmas slimību diagnostiku.</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Fizioterapeits</td> <td>Veic bērna funkcionālā stāvokļa izmeklēšanu, konstatē dažāda veida traucējumus (izziņas, emociju, uzvedības), iegūst papildus informāciju diagnozes diferenciacijai vai precizēšanai.</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Pediātrs-neonatalogs</td> <td>Izvērtē jaundzimuša bērna fizioloģiju un patoloģiju, veic saslimšanu diagnostiku.</td> </tr> </table> <p>Informāciju par bērna veselības stāvokli sociālais darbinieks pieprasa no ģimenes ārsta.</p>	5.	Bērnu neirologs	Veic centrālās, perifērās un veģetatīvās nervu sistēmas slimību diagnostiku.	5.	Fizioterapeits	Veic bērna funkcionālā stāvokļa izmeklēšanu, konstatē dažāda veida traucējumus (izziņas, emociju, uzvedības), iegūst papildus informāciju diagnozes diferenciacijai vai precizēšanai.	6.	Pediātrs-neonatalogs	Izvērtē jaundzimuša bērna fizioloģiju un patoloģiju, veic saslimšanu diagnostiku.		
5.	Bērnu neirologs	Veic centrālās, perifērās un veģetatīvās nervu sistēmas slimību diagnostiku.											
5.	Fizioterapeits	Veic bērna funkcionālā stāvokļa izmeklēšanu, konstatē dažāda veida traucējumus (izziņas, emociju, uzvedības), iegūst papildus informāciju diagnozes diferenciacijai vai precizēšanai.											
6.	Pediātrs-neonatalogs	Izvērtē jaundzimuša bērna fizioloģiju un patoloģiju, veic saslimšanu diagnostiku.											
B3 Atbalsta plāna sastādīšana	B31 Atbalsta plāna sastādīšana B32 Atbalsta plāna pieejamība	<p>Ir svarīgi, lai pāreja uz dzīvi sabiedrībā notiktu saskaņā ar individuālu atbalsta plānu un tajā tiktu ņemta vērā bērna viedoklis. Šī plāna izstrāde ir cieši saistīta ar klienta vajadzību novērtēšanu. Individuālajā atbalsta plānā, būtu jāiekļauj:</p> <p>Visām mērķa grupām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>informācija par ievietošanas VSAC un PSAC apstākļiem (ja attiecināms),</i> • <i>nepieciešamo sabiedrībā balstīto pakalpojumu veidi (balstoties uz vajadzību pēc pakalpojumiem izvērtējumu),</i> • <i>informācija par klienta ģimenes locekļiem, draugiem u.c. potenciālajām atbalsta personām dzīvesvietā,</i> • <i>nepieciešamais atbalsts ģimenes locekļiem,</i> • <i>informācija par iespējamo nodarbinātības veidu (darba tirgus, cita veida nodarbinātības iespējas) (pilngadīgajām personām),</i> • <i>informācija par izglītības līmeni, izglītības vajadzības turpmākajam mācību procesam,</i> • <i>informācija par fizisko un garīgo veselību, invaliditātes grupu un medikamentozo terapiju,</i> • <i>individuālo vēlmju un vajadzību uzskaitījums (hobiji, intereses, u.c.)</i> 	<p>Klientu dažādās individuālās vajadzības</p> <p>Speciālistu trūkums/neatbilstība</p> <p>Lika trūkums</p>										

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>starpprofesionāļu komandas darba uzdevumi institūcijā sagatavošanas posmā pārejai,</i> • <i>sadarbībā ar sociālo darbinieku attiecīgajā pašvaldībā, definēti mērķi un uzdevumi un vajadzības turpmākajiem individuālā atbalsta pasākumiem pašvaldībā.</i> <p><u>Papildus bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • informācija par brāļiem un māsām, saskarsme, • informācija par bioloģisko ģimeni, saskarsme ar bioloģisko ģimeni, • bērna viedoklis (tiek noskaidrots ņemot vērā bērna vecumposmu) par potenciāli piemērotāko ģimeni, • bērnam nepieciešamā ārstēšana un rehabilitācija dzīvesvietā, • citas vajadzības atbilstoši individuālajai situācijai, • darbs un sadarbība ar ģimeni (bioloģisko, aizbildni, audžuģimeni vai adoptētāju). 		
--	--	--	--	--

Darbības virziens: C Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Rezultāts: Noteikti klientu individuālā līmenī nepieciešamie sabiedrībā balstītie pakalpojumi un atbalsta pasākumi

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
C1 Speciālistu atlase	C11Plānošanas reģioni izveido 11 speciālistu komandas C12	Ir jāizveido speciālistu komandas reģionos, lai kvalitatīvi pēc vienotiem principiem veiktu bērna individuālo vajadzību novērtēšanu un pakalpojumu noteikšanu. Gan institūcijās, gan pašvaldībās strādā speciālisti, kas varētu veikt individuālo vajadzību novērtēšanu, tomēr ne visi ir apguvuši attiecīgo metodoloģiju un uzliekot par pienākumu veikt novērtēšanu katrā institūcijā un pašvaldībā pastāv liels risks, ka novērtēšanas metodoloģija tiks interpretēta	Skatīt B1	Skatīt B1

	<p>Plānošanas reģioni organizē 8 stundu apmācību speciālistiem par DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā</p>	<p>atšķirīgi.</p> <p>Speciālistu komandas atlasa plānošanas reģions organizējot iepirkuma procedūru, vai slēdzot darba līgumu ar attiecīgajiem speciālistiem. Plānotais komandu skaits (2 komandas Kurzemē, 2 komandas Zemgalē, 2 komandas Vidzemē, 2 komandas Latgalē 3 komandas Rīgā). Neatkarīgi no izvēlētās metodes jānodrošina, ka iesaistītajiem speciālistiem būtu sekojošas zināšanas un iemaņas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zināšanas par bērnu tiesībām (ANO konvenciju un citu cilvēktiesību kontekstā); • Profesionālā augstākā izglītība konkrētajā jomā un izglītības programmas/iestādes apliecinājums atbilstoša novērtēšanas instrumentu izmantošanā; • Prasmes uztvert mērķa grupas pārstāvjus (t.sk. bērnus ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, bērnus bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus) kā sev līdzvērtīgus sabiedrības locekļus; • Pieredze darbā ar mērķa grupu vismaz 5 gadi; • Zināšanas un izpratne par DI (pasaulē un Latvijā); • Zināšanas un izpratne par normatīvajiem aktiem sociālajā jomā; • Zināšanas par „uz bērnu centrētu pieeju” un prasmes lietot šo pieeju ikdienas darbā; • Zināšanas un izpratne par mērķa grupas/u raksturojumu (uzvedības izpausmes, slimības izpausmes, saskarsmes īpatnības, garīga rakstura un funkcionālo traucējumu veidi u.c.); • Zināšanas un spējas izvēlēties darbam un saziņai ar mērķa grupas/u pārstāvjiem piemērotas metodes; • Labas komunikāciju prasmes; • Zināšanas un prasmes strādāt komandā (starpprofesionālā un starpinstitucionālā sadarbības līmenī); • Zināšanas un prasmes lietvedībā, informācijas un datu apstrādē; • Labas datoru un IKT lietošanas prasmes; • Prasmes pielietot zināšanas ikdienas darbā. <p>Plānošanas reģioni organizē 8 stundu apmācību iesaistītajiem speciālistiem par</p>		
--	---	--	--	--

		DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā.								
C2 Klienta izvērtēšana	C21 Individuālās novērtēšanas organizēšana C22 Dzīves kvalitātes novērtēšana	<p>Izvērtēšana tiek veikta balstoties uz vienotu metodiku, kas aprakstīta 2. Nodevumā.</p> <p>Speciālistu komandas darba uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuālo vajadzību novērtēšana; • dzīves kvalitātes novērtējums; • nepieciešamo pakalpojumu kopuma noteikšana; • individuālo atbalsta plānu sastādīšana; • atbalsta plāna realizācijas novērtēšana (atkārtota bērna vajadzību novērtēšana pēc veiktajām izmaiņām – pārvietošanas no SAC uz dzīvi sabiedrībā). <p><i>Speciālistu komanda bērniem ar funkcionāliem traucējumiem</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Iesaistītais speciālists</th> <th>Pienākumu apraksts klientu individuālo vajadzību novērtēšanā</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Sociālais darbinieks</td> <td> <p>1) Vada piesaistīto speciālistu komandas darbu.</p> <p>2) Izvērtē bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem-brāļiem, māsām u.c., aprūpes ilgumu),</p> <p>3) Pieprasa informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Iesaistītais speciālists	Pienākumu apraksts klientu individuālo vajadzību novērtēšanā	1.	Sociālais darbinieks	<p>1) Vada piesaistīto speciālistu komandas darbu.</p> <p>2) Izvērtē bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem-brāļiem, māsām u.c., aprūpes ilgumu),</p> <p>3) Pieprasa informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību.</p>	Grūtības piesaistīt nepieciešamo skaitu kvalificētu speciālistu	Iesaiste novērtēšanā - NVO dalība iepirkumā kā pretendentiem; - speciālistu piesaistē
Nr.	Iesaistītais speciālists	Pienākumu apraksts klientu individuālo vajadzību novērtēšanā								
1.	Sociālais darbinieks	<p>1) Vada piesaistīto speciālistu komandas darbu.</p> <p>2) Izvērtē bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem-brāļiem, māsām u.c., aprūpes ilgumu),</p> <p>3) Pieprasa informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību.</p>								

		2	Speciālais pedagogs	Izvērtē kognitīvās(valodas un runas attīstību) un mācīšanās prasmes, bērna intelektuālo attīstību			
		3.	Klīniskais psihologs	Izvērtē bērna kognitīvo, emocionālo attīstību, saskarsmes prasmes un uzvedības grūtības, t.sk. pārdzīvotas vardarbības pazīmes, tās seku ietekmi uz bērna vispārējo attīstību.			
		4.	Bērnu psihiatrs	Izvērtē bērna psihisko veselību			
		5.	Fizioterapeits	Veic bērna funkcionālo izmeklēšanu.			
		Informāciju par bērna veselības stāvokli sociālais darbinieks pieprasa no ģimenes ārsta.					
C3 Atbalsta plāna sastādīšana	C31 Atbalsta plāna sastādīšana C32 Atbalsta plāna pieejamība	<p>Ir svarīgi, lai pāreja uz neatkarīgu dzīvi sabiedrībā notiktu saskaņā ar individuālu atbalsta plānu un tajā tiktu ņemta vērā indivīda paša izvēle. Šī plāna izstrāde ir cieši saistīta ar klienta vajadzību novērtēšanu. Individuālajā atbalsta plānā, būtu jāiekļauj:</p> <p>Visām mērķa grupām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>informācija par ievietošanas VSAC apstākļiem (ja attiecināms),</i> • <i>nepieciešamo sabiedrībā balstīto pakalpojumu veidi (balstoties uz vajadzību pēc pakalpojumiem izvērtējumu),</i> • <i>informācija par klienta ģimenes locekļiem, draugiem u.c. potenciālajām atbalsta personām dzīvesvietā,</i> • <i>nepieciešamais atbalsts ģimenes locekļiem,</i> • <i>informācija par iespējamo nodarbinātības veidu (darba tirgus, cita veida nodarbinātības iespējas),</i> • <i>informācija par izglītības līmeni, izglītības vajadzības turpmākajam</i> 			Klientu dažādās individuālās vajadzības	N/A	
					Speciālistu trūkums/neatbilstība		
					Lika trūkums		

		<p><i>mācību procesam,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>informācija par fizisko un garīgo veselību, invaliditātes grupu un medikamentozo terapiju,</i> • <i>individuālo vēlmju un vajadzību uzskaitījums (hobiji, intereses, u.c.)</i> • <i>starpprofesionāļu komandas darba uzdevumi institūcijā sagatavošanas posmā pārejai,</i> • <i>sadarbībā ar sociālo darbinieku attiecīgajā pašvaldībā, definēti mērķi un uzdevumi un vajadzības turpmākajiem individuālā atbalsta pasākumiem pašvaldībā.</i> <p><u>Bērni ar funkcionāliem traucējumiem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sociālās un medicīniskās rehabilitācijas vajadzības, • atbilstoša izglītības programma, • darbs un sadarbība ar potenciālo ģimeni (bioloģisko, aizbildni, audžuģimeni vai adoptētāju). 		
--	--	--	--	--

Darbības virziens: D Vajadzību pēc pakalpojuma novērtējums personām ar garīga rakstura traucējumiem

Rezultāts: Noteikti klientu individuālā līmenī nepieciešamie sabiedrībā balstītie pakalpojumi un atbalsta pasākumi

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
D1 Klienta izvērtēšana	D11 Speciālistu piesaiste D12 Plānošanas reģioni organizē 8	Ir jāizveido speciālistu komandas reģionos, lai kvalitatīvi pēc vienotiem principiem veiktu bērna individuālo vajadzību novērtēšanu un pakalpojumu noteikšanu. Gan institūcijās, gan pašvaldībās strādā speciālisti, kas varētu veikt individuālo vajadzību novērtēšanu, tomēr ne visi ir apguvuši attiecīgo metodoloģiju un uzliekot par pienākumu veikt novērtēšanu katrā institūcijā un pašvaldībā pastāv liels risks, ka novērtēšanas metodoloģija tiks interpretēta atšķirīgi.	Grūtības piesaistīt nepieciešamo skaitu kvalificētu speciālistu	Iesaiste novērtēšanā - NVO dalība iepirkumā

	<p>stundu apmācību speciālistiem par DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā D13 Novērtējumu organizēšana D14 Dzīves kvalitātes novērtēšana</p>	<p>Speciālistu komandas atlasa plānošanas reģions organizējot iepirkuma procedūru, vai slēdzot darba līgumu ar attiecīgajiem speciālistiem. Plānotais komandu skaits (1 komandas Kurzemē, 1 komandas Zemgalē, 1 komandas Vidzemē, 1 komandas Latgalē 2 komandas Rīgā). Neatkarīgi no izvēlētās metodes jānodrošina, ka iesaistītajiem speciālistiem būtu sekojošas zināšanas un iemaņas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zināšanas par darbu ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem; • Profesionālā augstākā izglītība konkrētajā jomā; • Prasmes uztvert mērķa grupas pārstāvjus (t.sk. klientus ar smagiem funkcionāliem traucējumiem) kā sev līdzvērtīgus sabiedrības locekļus; • Pieredze darbā ar mērķa grupu vismaz 5 gadi; • Zināšanas un izpratne par DI (pasaulē un Latvijā); • Zināšanas un izpratne par normatīvajiem aktiem sociālajā jomā; • Zināšanas un izpratne par mērķa grupas/u raksturojumu (uzvedības izpausmes, slimības izpausmes, saskarsmes īpatnības, garīga rakstura un funkcionālo traucējumu veidi u.c.); • Zināšanas un spējas izvēlēties darbam un saziņai ar mērķa grupas/u pārstāvjiem piemērotas metodes; • Labas komunikāciju prasmes; • Zināšanas un prasmes strādāt komandā (starpprofesionālā un starpinstitucionālā sadarbības līmenī); • Zināšanas un prasmes lietvedībā, informācijas un datu apstrādē; • Labas datoru un IKT lietošanas prasmes; • Prasmes pielietot zināšanas ikdienas darbā. <p>Plānošanas reģioni organizē 8 stundu apmācību iesaistītajiem speciālistiem par DI un vienotas metodikas izmantošanu novērtēšanā.</p> <p>Obligāti veicama visu klientu, kas gaida rindā uz ilgstošas aprūpes pakalpojumu saņemšanu izvērtēšana.</p> <p>Klientu, kas atrodas VSAC iesastīšanai aktivitātēs jābārstās uz brīvprātības</p>		<p>kā pretendenti; - speciālistu piesaistē</p>
--	--	---	--	--

		<p>principiem piedāvājot un motivējot klientus un to piederīgos. Ieteicams iesaistīt potenciālos un esošos pakalpojuma sniedzējus prezentējot labās prakses piemērus un organizējot klientu un piederīgo vizītes uz iepriekš izvēlētu esošo pakalpojumu sniegšanas vietām. Pašvaldību sociālie dienesti sniedz informāciju par to uzskiatē esošiem mērķa grupas pārstāvjiem, kam nepieciešami pakalpojumi.</p> <p>Klientu spējas (ko klients var izdarīt patstāvīgi un kādu uzdevumu veikšanai tam vajadzīgs atbalsts vai palīdzība) iespējams izvērtēt, izmantojot izmēģinājumu projektā „Priekšlikumi klientu grupēšanai un nepieciešamā pakalpojuma apjoma noteikšanai” izstrādātos novērtējuma instrumentus (2), kas pieejami Labklājības ministrijas mājas lapā un nosaka personas spējas šādās kategorijās:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veselība; • pašaprūpes spējas; • saskarsmes spējas. <p>Papildus, lai nodrošinātu pakalpojumu uzraudzību individuālajā klientu līmenī ir veicams klientu izvērtējums atbilstoši „Individuālajiem Dzīves kvalitātes izvērtējumiem”, kas precizēts 2. Nodenumā.</p> <p>Informācijas apkopojums par individuālajām vajadzībām un pakalpojumu nepieciešamību tiek apkopots pašvaldību un reģionu līmenī. Izvērtēšanā un novērtēšanā ieteicams iesaistīt mērķa grupas interešu aizsardzības pārstāvjus. Pašvaldību sociālie darbinieki nodrošina turpinājuma pasākumus, tai skaitā individuālo vajadzību un atbalsta plānu pārvērtēšanu ne retāk kā vienu reizi gadā.</p> <p>Novērtēšanā iesaistīto speciālistu darba uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuālo vajadzību novērtēšana; • dzīves kvalitātes novērtēšana; • nepieciešamo pakalpojumu kopuma noteikšana; • individuālo atbalsta plānu sastādīšana; 		
--	--	--	--	--

- atbalsta plāna realizācijas novērtēšana (atkārtota bērna vajadzību novērtēšana pēc veiktajām izmaiņām – pārvietošanas no SAC uz dzīvi sabiedrībā).

Iesaistāmo speciālistu sastāvs pienākumu noteikšana

Nr .	Iesaistītais speciālists	Pienākumu apraksts klientu individuālo vajadzību novērtēšanā
1.	Sociālais darbinieks	1) Vada piesaistīto speciālistu komandas darbu; 2) Izvērtē bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem-brāļiem, māsām u.c., aprūpes ilgumu), 2) Pieprasa informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību 3) Izvērtē kognitīvās(valodas un runas attīstību) un mācīšanās prasmes, bērna intelektuālo attīstību
2.	Psihiatrs	Izvērtē klienta psihiskās veselības stāvokli un kontraindikāciju esamību/neesamību
3.	Ergoterapeits	Izvērtē nepieciešamos palīgīdzekļus funkcionālo un garīgo traucējumu kompensācijai.

Informāciju par klienta stāvokli sociālais darbinieks pieprasa no ģimenes ārsta.

D2 Atbalsta plāna sastādīšana	D21 Atbalsta plāna sastādīšana D22 Atbalsta plāna pieejamība	<p>Ir svarīgi, lai pāreja uz neatkarīgu dzīvi sabiedrībā notiktu saskaņā ar individuālu atbalsta plānu un tajā tiktu ņemta vērā indivīda paša izvēle. Šī plāna izstrāde ir cieši saistīta ar klienta vajadzību novērtēšanu. Individuālajā atbalsta plānā, būtu jāiekļauj:</p> <p>Visām mērķa grupām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>informācija par ieviešanas VSAC apstākļiem (ja attiecināms),</i> • <i>nepieciešamo sabiedrībā balstīto pakalpojumu veidi (balstoties uz vajadzību pēc pakalpojumiem izvērtējumu),</i> • <i>informācija par klienta ģimenes locekļiem, draugiem u.c. potenciālajām atbalsta personām dzīvesvietā,</i> • <i>nepieciešamais atbalsts ģimenes locekļiem,</i> • <i>informācija par iespējamo nodarbinātības veidu (darba tirgus, cita veida nodarbinātības iespējas),</i> • <i>informācija par izglītības līmeni, izglītības vajadzības turpmākajam mācību procesam,</i> • <i>informācija par fizisko un garīgo veselību, invaliditātes grupu un medikamentozu terapiju,</i> • <i>individuālo vēlmju un vajadzību uzskaitījums (hobiji, intereses, u.c.)</i> • <i>starpprofesionāļu komandas darba uzdevumi institūcijā sagatavošanas posmā pārejai,</i> • <i>sadarbībā ar sociālo darbinieku attiecīgajā pašvaldībā, definēti mērķi un uzdevumi un vajadzības turpmākajiem individuālā atbalsta pasākumiem pašvaldībā.</i> <p><u>Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nepieciešamā individuālā atbalsta apjoms, aprūpes līmenis, • medikamentozā terapija, veselības aprūpes nodrošinājums. <p>Izmantojot Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu izveidot vienotu elektronisku datu sistēmu klientu gadījuma apkopošanai, kur konkrētā klienta novērtējums, atbalsta plāns un situācijas novērtējums būtu pieejams visiem starpinstitutionālajā sadarbībā iesaistītajiem speciālistiem, t.sk. iepriekšējā pakalpojuma sniedzējam (VSAC), pašvaldības</p>	<p>Klientu dažādās individuālās vajadzības</p> <p>Speciālistu trūkums/neatbilstība</p> <p>Lika trūkums</p>	
-------------------------------	---	---	--	--

		sociālā dienesta darbiniekam, jaunā pakalpojuma sniedzējam. Atbildība par konkrētā klienta gadījuma vadību ir pašvaldību līmenī un atbilstoši tam sociālā dienesta darbinieks ir atbildīgs par turpmāku izvērtēšanu un sociālā gadījuma virzīšanu.		
--	--	---	--	--

Darbības virziens: E plānošanas reģionu situācijas analīze

Rezultāts: Katrā reģionā izstrādāts deinstitucionalizācijas plāns laika periodam līdz 2020.gadam

<i>Ieviešanas posmi</i>	<i>Veicamie pasākumi</i>	<i>Anotācija</i>	<i>Riski</i>	<i>NVO Loma</i>
E1 Plānošanas reģionu situāciju analīze	E11 Pašvaldību sociālo pakalpojumu un pamata pakalpojumu pieejamības apzināšana reģionu griezumā E12 Potenciālo sabiedrībā balstītu pakalpojumu klientu apzināšana pa mērķa grupām reģionu griezumā E13 Pašvaldībās pieejamo objektu apzināšana sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu infrastruktūras	Lai gan plānošanas periodā 2007-2013 tika izstrādāti sociālo pakalpojumu attīstības plāni un apkopota informācija par reģioniem, tomēr tie aptvēra daudz plašāku mērķa grupu loku un netika apzināta pamata pakalpojumu pieejamība. Lai izstrādātu reģiona DI plānu, tad jāiegūst dati par: <ul style="list-style-type: none"> • <u>sociālajiem pakalpojumiem</u>, gan ilgstošās aprūpes institūcijām un bērnu centriem, gan sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem (to veidiem, izvietojumu, iesaistītajiem speciālistiem, mērķauditoriju (piemēram, tikai bērniem vai tikai personām ar demenci), izmaksām, klienta līdzdalības nosacījumiem, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.), • <u>mērķa grupu klientu skaitu pašvaldībās, tai skaitā apzinot klientus, kas gaida rindā un VSAC pakalpojumu,</u> • <u>mērķa grupu klientu skaitu ilgstošās aprūpes institūcijās un bērnu centros,</u> 	-pašvaldību sniegtās informācijas neatbilstība - VSAC sniegtās informācijas neatbilstība - datu izmaiņas pasākuma ieviešanas gaitā, -Datu pieejamība potenciālo klientu apzināšanai	N/A

	<p>pielāgošanai. E14 Iegūto datu apkopošana un analīze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>mērķa grupu klientu vajadzībām,</u> • <u>veselības aprūpes pakalpojumiem</u> (veidiem, izvietojumu (sniedz mājās vai attālums līdz pakalpojuma sniegšanas vietai), iesaistītajiem speciālistiem, mērķauditoriju, izmaksām, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.), • <u>izglītības pakalpojumiem</u> (veidiem, izvietojumu, iesaistītajiem speciālistiem, mērķauditoriju, izmaksām, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.), • <u>nodarbinātības pakalpojumiem</u> (veidiem, izvietojumu, iesaistītajiem speciālistiem, mērķauditoriju, izmaksām, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.), • <u>mājokļa pakalpojumiem</u> (veidiem (noma, īpašums, privāti vai koplietošanā u.c), izvietojumu attiecībā pret iespēju izmantot citus pakalpojumus, piedāvāto atbalstu, izmaksām, vides pieejamību, u.c.), • <u>transporta pakalpojumiem</u> (veidiem, izvietojumu, iesaistītajiem speciālistiem, mērķauditoriju, izmaksām, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.), • <u>brīvā laika pakalpojumiem</u> (veidiem, izvietojumu, mērķauditoriju, izmaksām, vides pieejamību, informācijas pieejamību u.c.). • <u>nepieciešamiem cilvēkresursiem</u> pakalpojumu nodrošināšanai, • <u>specifiskas apmācību vajadzības</u> pakalpojumu nodrošināšanai, • <u>pieejamo infrastruktūru</u>, (izglītības iestāžu vai citu administratīvo ēku utt.) kā šobrīd 		
--	--	---	--	--

		<p>lietojamās, tā tukšās vai nākotnē plānotās ēkas, ko iespējams izmantot sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu infrastruktūras pielāgošanai, piemēram, grupu vai servisa dzīvokļiem</p> <p>Eksperti rosina pieejamo pamata pakalpojumu analīzei izmantot Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātā un noteiktā pakalpojumu nodrošinājuma pašvaldībās (“pakalpojumu grozs”) datus. Detalizētāku informāciju par Mērķa grupu klientu vajadzību izvērtējumu skatīt Darbību virzienos A,B,C. Visa analizētā informācija ir <u>jāpiefiksē, jāapkopo un jāpublisko</u> plānošanas reģionu tīmekļu vietnēs.</p>		
--	--	--	--	--

Darbības virziens: F nepieciešamo pakalpojumu plānošana

Rezultāts: Katrā reģionā apzināts nepieciešamo pakalpojumu „grozs” un sastādīts nepieciešamo **sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu saraksts**.

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi ir pakalpojumu spektrs, kas personām dod iespēju dzīvot sabiedrībā un, bērnu gadījumā, augt ģimeniskā vidē, nevis institūcijā. Tie ietver sevī:

- Pamata pakalpojumus;
- Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi.

Izveidojamie pakalpojumi nedrīkst atbilst institucionālās domāšanas kritērijiem:

- iemītnieki ir izolēti no plašākas sabiedrības un/ vai spiesti dzīvot kopā;
- iemītniekiem nav pietiekamas kontroles pār savu dzīvi vai lēmumiem, kas to ietekmē;
- organizācijas pašas prasībām ir tendence būt pārākām par iemītnieku individuālajām vajadzībām

<i>Ieviešanas posmi</i>	<i>Veicamie pasākumi</i>	<i>Anotācija</i>	<i>Riski</i>	<i>NVO Loma</i>
F1 Pamata pakalpojumu noteikšana	F11 Pamata pakalpojumu kartes izstrāde F12 Attīstāmo Pamata pakalpojumu noteikšana	<p>Reģiona DI vadības grupai atbilstoši pašvaldību situācijas analīzei un ir nepieciešams izstrādāt Pamata pakalpojumu pieejamības karti, lai noteiktu teritorijas, kurās trūkst Pamata pakalpojumu sekmīgai DI ieviešanai, kā arī apzinātu vietas, kur noteiktām mērķa grupām ir visi nepieciešamie Pamata pakalpojumi.</p> <p>Nepieciešamie Pamata pakalpojumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzīvesvietu jeb mājokli; • veselības aprūpi; • izglītību, • nodarbinātību, • transporta vai pārvietošanās pakalpojumus,, • kultūru un atpūtu. <p>Apzinot esošo situāciju un saskaņojot to ar izveidojamo specializēto pakalpojumu sarakstu, Reģiona DI vadības grupai nepieciešams noteikt Pamata pakalpojumus, kas jāizveido konkrētās teritorijās.</p>	<p>Liels Pamata pakalpojumu trūkums</p> <p>Pamata pakalpojumi nepieejami personām ar invaliditāti.</p> <p>Grūtības vienoties par nepieciešamajiem pakalpojumiem</p>	Iesaiste dokumentu izstrādē un publiskās apspriešanās
F2 Sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu noteikšana	F21 Sociālā darba pakalpojumu noteikšana F22 Sociālās aprūpes pakalpojumu noteikšana F23 Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu noteikšanas	<p>Reģiona DI vadības grupai atbilstoši pašvaldību situācijas analīzei un ir nepieciešams izstrādāt Specializēto pakalpojumu pieejamības karti atbilstoši mērķa grupām, lai noteiktu teritorijas, kurās trūkst pakalpojumi sekmīgai DI ieviešanai, kā arī apzinātu vietas, kur noteiktām mērķa grupām ir visi nepieciešamie pakalpojumi.</p> <p>Mērķa grupām nepieciešamie pakalpojumi norādīti tabulā nr.1.</p>	<p>Liels pakalpojumu trūkums</p> <p>Grūtības vienoties par nepieciešamajiem pakalpojumiem</p>	Iesaiste dokumentu izstrādē un publiskās apspriešanās

		Apzinot esošo situāciju un saskaņojot to ar izveidojamo Pamata pakalpojumu sarakstu, Reģiona DI vadības grupai nepieciešams noteikt specializēto pakalpojumu sarakstu un apjomu, kurus nepieciešams izveidot konkrētā reģionā.		
F3 Atbilstošo programmu apguves normatīvo aktu izstrāde	F31 Noteikumi par Eiropas Savienības fondu darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” pasākumu “Deinstitucionalizācija” F32 Izstrādāti MK noteikumi „Atbalsts infrastruktūras attīstībai sabiedrībā balstītu pakalpojumu izveidei dzīvesvietā”.	Lai nodrošinātu būtiskas izmaiņas pakalpojumu pieejamībā, un virzītos uz ilgstošas aprūpes institūciju skaita samazināšanos un sekmīgu DI ieviešanu Latvijā, tai skaitā sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanu, nepieciešams izstrādāt atbilstošu MK noteikumus - Noteikumi par Eiropas Savienības fondu darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” pasākumu “Deinstitucionalizācija”, nosakot deinstitucionalizācijas mērķi un uzdevumus; Balstoties uz pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras nepietiekamību ir nepieciešams paredzēt atbilstošu finansējumu infrastruktūras izveidei un attīstībai. Lai sekmētu augstāk minēto uzdevumu sasniegšanu nepieciešams izstrādāt atbilstošu MK noteikumus - „Atbalsts infrastruktūras attīstībai sabiedrībā balstītu pakalpojumu izveidei dzīvesvietā”. Nepieciešams izstrādāt atbilstošu normatīvo ietvaru: <ul style="list-style-type: none"> Noteiktas prasības pašvaldībām, tai skaitā finanšu izlietojumu, kur tiek noteiktas atbilstošā pakalpojuma vienas konkrētas vietas izveides izmaksas, ko pašvaldība saņem par īstenoto rezultātu (tabula nr. 3), 	grūtības vienoties par dokumenta saturu un formu -aizkavējas MK noteikumu pieņemšana - tiek saņemti daudzi noraidoši komentāri -ieinteresētās puses izrāda pretestību	NVO jāiesaista atbilstošā normatīvā akta izstrādē (skat. iepriekš)

		<ul style="list-style-type: none"> • Aktivitātes īstenošana tiek finansēta no ERAF līdzekļiem • Noteiktas kvotas pieejamajām summām plānošanas reģioniem • Projektam jāatbilst reģionālajā DI plānā ietvertajiem priekšlikumiem infrastruktūras nepieciešamībai pakalpojumu attīstībai • Projekta iesniedzējs paredz īpašumā esošās ēkas vai tās daļas renovāciju vai rekonstrukciju, nodrošinot vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem • Projektā plānotie rezultāti ir saskaņā ar SPP 2014 – 2020 • Projekta iesniedzējs iekļauj infrastruktūras izveides un pakalpojuma nodrošināšanas aprakstu 		
F4 Sabiedrībā balstīto pakalpojumu definēšana normatīvajos aktos	<p>F41 Izmaiņas normatīvajos aktos, lai nodrošinātu dažādas audžuģimenes formas</p> <p>F42 Izveidots normatīvais ietvars specifisku bērnu pakalpojumu attīstībai</p> <p>F43 Izveidots normatīvais ietvars dažādas asistentu formas</p> <p>F44 Izveidots normatīvais ietvars servisa dzīvokļu attīstībai pašvaldībās</p> <p>.</p>	<p>Balstoties uz vajadzību un situāciju atšķirību, ir nepieciešams izšķirt dažādas audžuģimenes formas (skat. Tabulas pielikumā) un nostiprināt tās normatīvos aktos.</p> <p>Ģimenes tipa aprūpes mājas nodrošina pilnu aprūpi līdz bērna atgriešanai bioloģiskā ģimenē vai ja tas nav iespējams, nodošanā aizbildnībā, adopcijā.</p> <p>Nepieciešams attīstīt:</p> <p>Atslodzes audžuģimenes aprūpe - Regulāri īstermiņa audžuģimenes aprūpes periodi, piedāvājot bērnam iespēju pavadīt laiku ārpus mājām un atpūtu no saviem aprūpes pienākumiem ģimenei vai aprūpētājiem.</p> <p>Piespiedu audžuģimenes aprūpe - Atbalstošas ģimenes vides nodrošināšana jauniešiem, kam ar tiesas piemēroti audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi.</p> <p>Vecāku un bērnu audžuģimenes aprūpes pakalpojums - Iespēja vecākam/iem un viņu bērniem palikt kopā un</p>	grūtības vienoties par dokumenta saturu un formu -aizkavējas MK noteikumu pieņemšana - tiek saņemti daudzi noraidoši komentāri -ieinteresētās puses izrāda pretestību vai dažādus viedokļus	NVO jāiesaista atbilstošā normatīvā akta izstrādē (skat. iepriekš)

		<p>saņemt audžuģimenes atbalstu.</p> <p>Sociālās korekcijas aprūpes māja” pakalpojums nepieciešams – bērniem ar deviantu uzvedību, kas neatbilst sabiedrībā faktiski vai likumiski noteiktajām valdošajām uzvedības normām. Pakalpojums sniegtu pilnu ilgstošo aprūpi un psihosociālo rehabilitāciju.</p> <p>Ģimenes asistenta pakalpojums - persona,</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas bērna aprūpē sniedz atbalstu citai ģimenei, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta veiktu izvērtējumu par atbalsta nepieciešamību • kas sniedz atbalstu personai ar garīga rakstura traucējumiem <p>Personīgā asistenta pakalpojums - persona, kas sniedz atbalstu jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta veiktu izvērtējumu par atbalsta nepieciešamību</p> <p>Brīvdienu mājas pakalpojums – sociālais pakalpojums, kur profesionāli darbinieki aprūpē bērnus aužuģimenes atvaļinājuma laikā, ģimenes krīzes gadījumos, vai pēc nepieciešamības.</p> <p>Kopienas bērnu un pusaudžu radošais centrs - pakalpojumi, nodrošinot bērnu attīstošu un interaktīvu laika pavadīšanu. pirms un pēc skolas vai brīvdienu laikā, kas parasti palīdz bērniem uzlabot mācību rezultātus, dodot iespēju vecākiem iesaistīties darbā vai apmācībās. Piedāvā dažādas attīstošās, iekļaujošās utt. Programmas, t.sk. bērniem un pusaudžiem ar funkcionālajiem traucējumiem.</p> <p>Pašvaldībā trūkst atbilstošas un pielāgotas dzīvojamās</p>		
--	--	--	--	--

		platības mērķa grupas klientiem. Lai nodrošinātu mērķa grupas pārstāvjus ar atbilstošu dzīvojamo platību nepieciešams izstrādāt normatīvo atbalsta ietvaru servisa dzīvokļu attīstībai pašvaldībās.		
F5 Vadlīniju izstrāde Sabiedrībā balstīto pakalpojumu attīstībai	F51 Izstrādātas vadlīnijas par normatīvo aktu piemērošanu specializēto darbnīcu izveidošanā un darbībā F52 Izstrādātas vadlīnijas veselības aprūpes, transporta un izglītības pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai F53 Izstrādātas vadlīnijas daudzfunkcionālo centru veidošanai un darbības nodrošināšanai	Personas ar intelektuālās attīstības traucējumiem un personas ar psihiskām saslimšanām atrodas ārpus darba tirgus neatbilstošu iemaņu dēļ un darba devēju izpratnes trūkuma dēļ. Lai veicinātu saturīgas dienas pavadīšanas iespējas un iemaņu apgūšanu nepieciešams attīstīt atbilstošus pakalpojumus – specializētās darbnīcas. Nelielās pašvaldībās mērķa grupu klientu skaits ir nepietiekams speciālu centru izveidošanai un uzturēšanai, kā rezultātā nepieciešami pakalpojumi mikstētām grupām, tāpēc ieteicams izstrādāt metodisko materiālu pašvaldībām daudzfunkcionālo centru veidošanai un darbības nodrošināšanai. Lai atvieglotu pakalpojumu izveidi nepieciešams izstrādāt vadlīnijas, kā viegli izveidot un sniegt atbilstošus pakalpojumus, tai skaitā izmantot pieejamos publiskos resursus.		

Mērķa grupām nepieciešamie pakalpojumi:

Nepieciešamie sabiedrībā balstītie pakalpojumi bērniem bāreņiem, bērniem bez vecāku gādības un bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem:

Izstrādājot un realizējot DI plānu bērniem bāreņiem un bērniem bez vecāku gādības, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un nosakot viņiem nepieciešamos pakalpojumus, ir būtiski ņemt vērā bērnu pamatvajadzības:

- vajadzību pēc piesaistes,

- vajadzību pēc atbalstošām attiecībām,
- vajadzību pēc pieņemšanas,
- vajadzību pēc drošības,
- vajadzību pēc aprūpes atbilstošas bērna vecumam,
- vajadzību pēc stabiliem vides nosacījumiem.

Tabula nr. 1

Atbilstoši bērna vajadzībām, funkcionalitātes pakāpes (aprūpes līmeņa) izvērtējuma, bērniem ir nodrošināma:

- 1) ĢIMENES APRŪPE,
- 2) ĀRPUSĢIMENES APRŪPE- aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie:
 - aizbildņa, audžuģimenē (ģimenes tipa aprūpē),
 - bērnu aprūpes iestādē (institucionālajā aprūpē).

Pakalpojums	Pakalpojuma mērķis
Krīzes centrs	Sociālā institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga psiholoģiska vai cita veida palīdzība bērnam krīzes situācijā.
Ģimenes videi pietuvinātas aprūpes māja (līdz 8 bērniem)	Pilna aprūpe līdz bērna atgriešanai bioloģiskā ģimenē vai ja tas nav iespējams, nodošanā aizbildnībā, adopcijā. Kritēriji: <ol style="list-style-type: none"> 1. Attiecības, audzināšana un vide pietuvināta ģimenei; 2. Ierobežots bērnu skaits; 3. Sadarbība ar atbilstošu sociālā dienesta tīklu, kas sniedz atbalstu; 4. Nepieciešamības gadījumā ir nodrošināts vajadzīgais personāls: audzinātāji, sociālais darbinieks, psihologs un medicīnas personāls;
Jauniešu māja	Darbinieku atbalsts un aprūpe, kamēr jauniešs mācās, bet ne ilgāk kā 24 gadu vecumam; vai līdz jauniešs ir spējīgs dzīvot patstāvīgi.

Sociālās korekcijas aprūpes māja	Pilna ilgstoša aprūpe un psihosociālā rehabilitācija agresijas un deviantās uzvedības bērniem atbilstoši vecuma grupām. Devianta uzvedība-indivīda vai cilvēku grupas rīcība, kas neatbilst sabiedrībā faktiski vai likumiski noteiktajām valdošajām uzvedības normām. (Līdz 24 bērni (8 bērni x 3 grupas) smagākos deviantas uzvedības gadījumos 12 bērni iestādē, dalot vecuma grupās 11-13,14-16,17-18).
Brīvdienu māja	Profesionāli darbinieki aprūpē bērnus aužuģimenes atvaļinājuma laikā, ģimenes krīzes gad.,(bēres, nelaimes gad, utt) vai pēc nepieciešamības.
Dienas aprūpes centrs	Institūcija, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas bērniem no trūcīgām ģimenēm un bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem.
Multifunkcionālais centrs	Nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanai un specifisku vajadzību nodrošināšanai.
Mobilie pakalpojumi krīzēs un ārkārtas situācijās	Mobilās profesionāļu vienības sniedz psihosociālu palīdzību dzīvesvietā krīzes situācijās.

Nepieciešamie sabiedrībā balstītie pakalpojumi personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem un psihiskām saslimšanām:

Dienas aprūpes centrs	Nodrošina dienas aprūpi, sociālo rehabilitāciju un dienas pavadīšanas iespējas.
Specializētās darbnīcas	Nodrošina darba iemaņu apgūšanu
Pusceļa mājas	Sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus klientiem, kuriem nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, lai apgūtu iemaņas patstāvīgai dzīvei vai dzīvei grupu mājā (dzīvoklī)
Grupu mājas (dzīvokļi)	Nodrošina diennakts sociālo rehabilitāciju un pastāvīgu dzīvesvietu.
Grupu mājas (dzīvokļi)	Nodrošina diennakts aprūpi un pastāvīgu dzīvesvietu.

Pakalpojumi krīzēs un ārkārtas situācijās/ īslaicīga aprūpe	Sniedz atbalstu ģimenei un nodrošina diennakts sociālo rehabilitāciju vai aprūpi.
Medicīniskā aprūpe/palīdzība mājās/Psihiatrijas māsu pakalpojums (personām ar GS)	Atbalsts mājās personām ar garīgām saslimšanām.
Atbalstītais darbs	Nodarbinātības atbalsts sniedzot gan konsultācijas, gan atbalstu pie darba devēja.

Tabula nr. 2

Audzūgimeņu formas

Nosaukuma variants	Krīzes audzūgimene/ Īstermiņa audzūgimene(ģimenē var būt 1 vecāks)	Terapeitiskā audzūgimene(ģimenē ir abi vecāki)	Specializētā audzūgimene(ģimenē ir abi vecāki)	Atslodzes audzūgimenes aprūpe (ģimenē var būt 1 vecāks)	Audzūgimenes (ģimenē var būt 1 vecāks)
Bērnu vajadzības	Bērni, kas jāizņem no ģimenes – operatīvi (nakts laikā, svētkos, nedēļas nogalēs) (pirmskolas vecuma bērni 0-4g) Ģimenē vienlaicīgi ievieto; 0-1.5 g. ne vairāk kā 2bērni 0- 4g.ne vairāk kā 3bērni	Bērni, kas cietuši no seksuālas, smagas fiziskas vardarbības/ Bērni ar speciālām vajadzībām/BF agresijas un deviantās uzvedības bērni Ģimenē vienlaicīgi evieto; Ne vairāk kā 3 bērni (izņēmuma gadījumi, vienas ģimenes brāļi māsa)	Zīdaiņi/ Mazi bērni līdz 3 gadu vecumam/vairāki vienas ģimenes bērni vecumā no 0-17 gadiem. Jebkurš bērns, kam nepieciešama ārpusģimenes aprūpe ģimeniskā vidē agresijas un deviantās uzvedības bērni Ģimenē vienlaicīgi ievieto; Ne vairāk kā 6bērni(izņēmumi, ja brāļi un māsa ir vairāk kā 6)	Regulāri īstermiņa audzūgimenes aprūpes periodi bērniem, piedāvājot atpūtu no saviem aprūpes pienākumiem audzūgimenei Ģimenē vienlaicīgi ievieto; Ne vairāk kā 6bērni, Ar speciālām vajadzībām un 0-3 ne vairāk kā 3 bērnus	Vienas ģimenes bērni no 3 gadu līdz 11 gadu vecumam Ģimenē vienlaicīgi ievieto; Ne vairāk kā 3 bērnus
Termiņš, uz kādu uzņem bērnu	Līdz 6 nedēļām/ Līdz ievietošanai pastāvīgā aprūpē	Rehabilitācijas laiks līdz 3 mēnešiem/ Nenoteikts termiņš/ Līdz pilngadībai/(audzūgimene ne kļūst par bērna juridisko pārstāvi/aizbildni, vai	Nenoteikts termiņš/ Līdz pilngadībai(audzūgimene kļūst par bērna juridisko pārstāvi/aizbildni, vai izsniegts pilnvaru apliecinājošs dokuments piem. Zilā pase(Vācija))/ Līdz atgriešanai ģimenē,aizbildnībai vai adopcijai	ievieto vienas audzūgimenes bērnus atvaļinājuma laikā ne ilgāk kā uz 3 nedēļām.	Nenoteikts termiņš/ Līdz pilngadībai(audzūgimene kļūst par bērna juridisko pārstāvi/aizbildni, vai izsniegts pilnvaru apliecinājošs dokuments piem. Zilā pase(Vācija))/ Līdz atgriešanai ģimenē,aizbildnībai vai adopcijai

		izsniegts pilnvaru apliecināošs dokuments piem. Zilā pase(Vācija))/ Līdz atgriešanai ģimenē, aizbildnībai vai adopcijai			
Sniegtais pakalpojums	Nodrošina ikdienas aprūpi un pakalpojumus bērniem, kas uz laiku pieņemti viņu mājās. Cieši sadarbojas ar atbalsta komandu un citiem speciālistiem, izstrādājot un īstenojot katra bērna individuālo attīstības plānu.	Bērniem nodrošina īpašus pakalpojumus, ņemot vērā bērnu īpašās medicīniskas, emocionālās, uzvedības vai saskarsmes vajadzības. Bērniem ir piemērots individuāls ārstēšanas plāns, lai risinātu viņu īpašās vajadzības. Ārstniecības pakalpojumi tiek sniegti, ņemot vērā bērna spējas iekļauties ārstniecības procesā. Veicina saskarsmi ar bērna bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem.Sagatavo bērnu/us atgriešanai ģimenē, aizbildnībai vai adopcijai. Sadarbojas ar atbalsta komandas speciālistiem,	Nodrošina ikdienas aprūpi un pakalpojumus bērniem, kas uz laiku pieņemti viņu mājās. Veicina saskarsmi ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem.Sagatavo bērnu/us atgriešanai ģimenē, aizbildnībai vai adopcijai. Cieši sadarbojas ar atbalsta komandu un citiem speciālistiem, izstrādājot un īstenojot katra bērna individuālo attīstības plānu, un veicina bērnu patstāvīgumu.	Nodrošina ikdienas aprūpi un pakalpojumus bērniem, kas uz laiku pieņemti viņu mājās.	Nodrošina ikdienas aprūpi un pakalpojumus bērniem, kas uz laiku pieņemti viņu mājās. Veicina saskarsmi ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem.Sagatavo bērnu/us atgriešanai ģimenē, aizbildnībai vai adopcijai. Cieši sadarbojas ar atbalsta komandu un citiem speciālistiem, izstrādājot un īstenojot katra bērna individuālo attīstības plānu, un veicina bērnu patstāvīgumu.
Prasības specializētajai audžuģimenei	<p>* Lai kļūtu par specializētu audžuģimeni jābūt;3 gadu pieredze kā audžuģimene, vismaz 5 gadu pieredze kā audzinātājam vai aprūpētājam bērnu aprūpes sektorā.</p> <p>Pieredze kā vadošais kritērijs.</p> <p>Specializēta audžuģimene (ģimenē ir abi vecāki) – vismaz 3 gadu pieredze kā audžuģimenei, vidējā izglītība. mentora apmācības.</p> <p>Nepieciešamās prasmes un kompetences</p> <ul style="list-style-type: none"> - sadarbība ar bērna/u bioloģisko ģimeni, radniekiem /savstarpējo attiecību atveseļošana / atgriešana bioloģiskajā ģimenē, - bērna/u sagatavošana adopcijai/aizbildnībai, - veiksmīgs bērna/u rehabilitācijas process -audžuģimeņu atbalsta grupu/semināru apmeklējums - sadarbība ar institūcijām (skola, med. Iestādes, bāriņtiesa, sociālais dienests, VBTAI, NVO) - psiholoģiska noturība krīzes situācijās, atbilstoša rīcība. <p>Terapeitiskajai audžuģimenei vēl papildus kritēriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Specializētā izglītība vismaz vienam no audžuģimenes vecākiem – pedagogs, 			Prasības kā specializētajām audžuģimenēm.	Audžuģimeņu apmācību programma.

	<p>sociālais/speciālais pedagogs, sociālais audzinātājs vai aprūpētājs, mediķis (bērniem ar īpašām vajadzībām), psihologs, sociālais darbinieks un taml.;</p> <p>- Apgūta speciālā audžuģimeņu apmācības programma;</p> <p>-Psiholoģiska spēja uzņemties atbildību par jaundzimušajiem, zīdaiņiem, bērniem līdz 3 gadu vecumam vai bērniem ar speciālām vajadzībām.</p> <p>Krīzes audžuģimenei;</p> <p>-Psiholoģiska spēja uzņemties atbildību par jaundzimušajiem, zīdaiņiem, bērniem līdz 4 gadu vecumam</p> <p>Specializētās audžuģimes var piedāvāt pakalpojumus kā;</p> <p>-Piespiedu audžuģimenes aprūpie- atbalstošas ģimenes vides nodrošināšana jauniešiem, kam ar tiesas piemēroti audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi.</p> <p>- Vecāku un bērnu audžuģimenes aprūpes pakalpojumu - iespēja vecākam/iem un viņu bērniem palikt kopā un saņemt audžuģimenes atbalstu.</p>				
Īpašas prasības	<p>Viens no audžuvecākiem nestrādā.</p> <p>Apgūta krīzes intervences apmācība</p> <p>-atbilstoša vide, specializēto pakalpojumu pieejamība un iespēja īsā laika posmā nodrošināt mediķi pēc vajadzības.</p>	<p>Abi audžuvecāki nestrādā citu algošu darbu.</p> <p>Uzsvars tiek likts uz pieredzi;</p> <p>Atbilstoša bāzes izglītība- mediķis, psihologs, pedagogs, sociālais darbinieks un taml.</p> <p>Vērā tiek ņemti kursi, semināri, papildapmācības-</p> <p>-atbilstoša vide, specializēto pakalpojumu pieejamība un iespēja nodrošināt nepieciešamības gadījumā speciālistus (mediķis, psihoterapeits uc.)</p>	<p>Viens no audžuvecākiem nestrādā algošu darbu.</p> <p>atbilstoša vide, specializēto pakalpojumu pieejamība</p>	<p>Viens no audžuvecākiem nestrādā.</p> <p>Uzsvars tiek likts uz pieredzi;</p> <p>atbilstoša vide,</p>	<p>Audžuvecāks/i strādājoši savās profesijās</p>
Atbalsta pasākumi	<p>Reģionālo atbalsta centra (aģentūras) uzraudzība un Speciālistu komandasatbalsts/ audžuvecākiem/audzībērnem</p> <p>Regulāras tikšanās atbalsta grupās/supervīzijas</p> <p>Atalgojums par darbu</p>	<p>Reģionālo atbalsta centra (aģentūras) uzraudzība un speciālistu komandasatbalsts/ audžuvecākiem/audzībērnem</p> <p>Regulāras tikšanās atbalsta grupās/supervīzijas</p> <p>Atalgojums par darbu</p>	<p>Reģionālo atbalsta centra (aģentūras) uzraudzība un speciālistu komandas, atbalstsaudžuvecākiem/ audzībērnem</p> <p>Regulāras tikšanās atbalsta grupās/supervīzijas</p> <p>Atalgojums par darbu</p>	<p>Reģionālo atbalsta centra (aģentūras) uzraudzība un speciālistu komandas, atbalstsaudžuvecākiem</p> <p>Regulāras tikšanās atbalsta grupās</p> <p>Atalgojums par darbu</p>	<p>Reģionālo atbalsta centra (aģentūras) uzraudzība un speciālistu komandas, atbalstsaudžuvecākiem/audzībērnem</p> <p>Regulāras tikšanās atbalsta grupās</p>

Audžuģimeņu pakalpojuma attīstīšanas laika grafiks pa gadiem.

gads	aktivitātes	Īstenotāji/reali zētāji	uzraudzība	Finansējums
2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. Audžuģimeņu apmācības (83 stundu/ uz pieredzes izglītības bāzes veidota programma) , 80 ģimenes (5 apmācību grupas, katrā grupā 15 dalībnieki) 2. Reģionālo atbalsta centru izveidošana audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. (katrā reģionā 2 centri, 2 x 4 reģioni un Rīgā viens atbalsta centrs, kopā 9 centri), vienotu centru darbības principu izveide, 3. MK noteikumu regulējuma izstrāde par specializētajam audžuģimenēm, veiktas izmaiņas normatīvajos aktos, t.sk. specializēto audžuģimeņu pakalpojuma un sociālo garantiju nodrošināšana, 4. Izstrādāto MK noteikumu un normatīvo aktu grozījumu apstiprināšana Ministru kabinetā. 5. Esošo audžuģimeņu izvērtēšana, klasificēšana pa grupām (potenciālās specializētās audžuģimenes, terapeitiskās, krīzes, atelpas, uc.) 6. Pētījuma veikšana par iemesliem audžuģimeņu darba kvalitātes neatbilstībai pakalpojuma nodrošināšanā un darbības pārtraukšanai. 7. Kvalitātes kritēriju izstrādāšana audžuģimeņu pakalpojuma novērtēšanai. 8. Valsts programmas audžuģimeņu atbalstam pilnveidošana. 9. Kampanu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei (11 speciālistu komandas reģionos sadarbībā ar NVO) 10. Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai 2016 gadā 	NVO, Pašvaldību vadītāji, speciālisti, LM, VBTAI, BT, SD	LM , VBTAI	Valsts ESF Pašvaldības Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programmas, Pašvaldības
2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Audžuģimeņu apmācība 100 ģimenes (vidēji 6 apmācību grupas 15-17 dalībnieku katrā grupā). 2. Specializēto audžuģimeņu apmācību programmas izstrāde un pilotprojekts 20 specializētajām audžuģimenēm (1 apmācību grupa), darbības uzsākšana, pakalpojuma novērtēšana un uzlabošana, 3. Līgumu sagatavošana un slēgšana ar reģionālajiem atbalsta centriem (aģentūrām, pašvaldību), 4. Reģionālo atbalsta centru darbības nodrošināšana, audžuģimenēm, 	NVO, Pašvaldību vadītāji speciālisti, LM, VBTAI, BT, SD	LM , VBTAI	Valsts ESF Pašvaldības Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programmas, Pašvaldības

Latvijas situācijai piemērots DI ieviešanas modeļa apraksts

	<p>aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm.</p> <ol style="list-style-type: none"> Esošo audžuģimeņu izvērtēšana, klasificēšana pa grupām (potenciālās specializētās audžuģimenes, terapeitiskās, krīzes uc.) Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai un jaunu centru izveidei (ņemot vērā audžuģimeņu skaita pieaugumu) 2017. gadā. Kampaņu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei 			
2017	<ol style="list-style-type: none"> Specializēto audžuģimeņu apmācība, 2 grupas, katrā grupā 15 dalībnieki (kopsakitā 30 spec..a/ģim). Audžuģimeņu apmācība 100 ģimenes (vidēji 6 apmācību grupas 15-17 dalībnieku katrā grupā). Esošo audžuģimeņu izvērtēšana, klasificēšana pa grupām (potenciālās specializētās audžuģimenes, terapeitiskās, krīzes uc.) Reģionālo atbalsta centru darbības nodrošināšana specializētajām audžuģimenēm, audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai un jaunu centru izveidei (ņemot vērā audžuģimeņu skaitu) 2018. gadā. Kampaņu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei 	NVO, Pašvaldību vadītāji, speciālisti, , LM, VBTAI, BT, SD	LM , VBTAI	Valsts ESF Pašvaldības Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programmas, Pašvaldības
2018	<ol style="list-style-type: none"> Specializēto audžuģimeņu apmācība, 2 grupas, katrā 15 grupā dalībnieki. (apmācot arī atslodzes audžuģimenes, piespiedu audžuģimenes, vecāku un bērnu audžuģimenes). Audžuģimeņu apmācība 100 ģimenes (6 grupas, 15-17 dalībnieku katrā grupā) Esošo audžuģimeņu izvērtēšana, klasificēšana pa grupām (potenciālās specializētās audžuģimenes, terapeitiskās, krīzes uc.) Specializēto audžuģimeņu pakalpojuma izvērtēšana . Reģionālo atbalsta centru darbības nodrošināšana specializētajām audžuģimenēm, audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai un jaunu centru izveidei (ņemot vērā 	NVO, Pašvaldību vadītāji, speciālisti, , LM, VBTAI, BT, SD	LM , VBTAI	Valsts ESF Pašvaldības Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programmas, Pašvaldības

Latvijas situācijai piemērots DI ieviešanas modeļa apraksts

	<p>audžuģimeņu skaitu) 2019. gadā .</p> <p>7. Kampanu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei (11 speciālistu komandas reģionos sadarbībā ar NVO)</p>			
2019	<ol style="list-style-type: none"> 1. Specializēto audžuģimeņu un 2 grupas, katrā 15 dalībnieki. (apmācot arī atslodzes audžuģimenes, piespiedu audžuģimenes, vecāku un bērnu audžuģimenes). 2. Audžuģimeņu apmācība 100 ģimenes (6 grupas, 15-17 dalībnieku katrā grupā) 3. Esošo audžuģimeņu izvērtēšana, klasificēšana pa grupām (potenciālās specializētās audžuģimenes, terapeitiskās, krīzes uc.) 4. Specializēto audžuģimeņu pakalpojuma izvērtēšana. 5. Reģionālo atbalsta centru darbības nodrošināšana specializētajām audžuģimenēm, audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. 6. Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai un jaunu centru izveidei (ņemot vērā audžuģimeņu skaita pieaugumu) 2020. gadā. 7. Kampanu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei 	<p>NVO, Pašvaldību vadītāji, speciālisti, , LM, VBTAI, BT, SD</p>	<p>LM , VBTAI</p>	<p>Valsts ESF Pašvaldības</p> <p>Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programma, Pašvaldības</p>
2020	<ol style="list-style-type: none"> 1. Specializēto audžuģimeņu un 2 grupas, katrā 15 dalībnieki. (apmācot arī atslodzes audžuģimenes, piespiedu audžuģimenes, vecāku un bērnu audžuģimenes). 2. Audžuģimeņu apmācība 100 ģimenes (6 grupas, 15-17 dalībnieku katrā grupā) 3. Specializēto audžuģimeņu pakalpojuma izvērtēšana. 4. Reģionālo atbalsta centru darbības nodrošināšana specializētajām audžuģimenēm, audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. Jaunu audžuģimeņu rekrūtēšana. 5. Pašvaldību budžeta plānošana paredzot finansējumu reģionālo atbalsta centru pakalpojumu nodrošināšanai un aunu centru izveidei (ņemot vērā audžuģimeņu skaita pieaugumu) 2021. gadā. 8. Kampanu veidošana jaunu audžuģimeņu piesaistei 	<p>NVO, Pašvaldību vadītāji, speciālisti, , LM, VBTAI, BT, SD</p>	<p>LM , VBTAI</p>	<p>Valsts ESF Pašvaldības</p> <p>Atbalsta centru darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai finansējums procentuāli dalīts ESF, Valsts programmas, Pašvaldības</p>

Darbības virziens: G pašvaldību pakalpojumu infrastruktūras attīstība

Rezultāts: Katrā reģionā apzināts iespējas ar mazākiem resursiem attīstīt sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem nepieciešamo infrastruktūru

<i>Ieviešanas posmi</i>	<i>Veicamie pasākumi</i>	<i>Anotācija</i>	<i>Riski</i>	<i>NVO Loma</i>
G1 Prasību identificēšana infrastruktūras izveidei atbilstoši reģionālajiem DI plāniem	G11 Skatīt F32 G12 Izstrādātas vadlīnijas mājokļu izbūvei	Skatīt F32 Lai atvieglotu pakalpojumu izveidi un noteikto obligātās minimālās prasības ir nepieciešams izstrādāt vadlīnijas mājokļu izbūvei, kas ietvertu sevī UD principu pielietošanu.	grūtības vienoties par pakalpojumu finansēšanas principiem un kārtību -grūtības vienoties par dokumenta saturu un formu -aizkavējas MK noteikumu pieņemšana - tiek saņemti daudzi noraidoši komentāri -ieinteresētās puses izrāda pretestību	NVO jāiesaista atbilstošā normatīvā akta tapšanas: -Darba grupas; - Konsultatīvās padomes; - Sabiedriskās apspriedēs; - Publiskās apspriedēs; - Normatīvo aktu anotāciju izstrādēs; - Tiesību aktu projektu projektu saskaņošanā.
G2 Infrastruktūras izveide atbilstoši reģionālajiem DI plāniem (ieguldījumi)	G21 Līgumu slēgšana ar pašvaldībām G22 sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide	Lai nodrošinātu pakalpojumu infrastruktūras attīstību, Reģiona DI vadības grupa slēdz līgumu ar ieinteresētajām pašvaldībām par infrastruktūras attīstību un pakalpojuma	Pašvaldību neieinteresētība Nekvalitatīva celtniecība Finanšu	Iesaistīt pakalpojumu izveides novērošanā Ieteikumu

<p>pašvaldību sociālajā infrastruktūrā)</p>	<p>pašvaldībās G23 Pamata pakalpojumu infrastruktūras attīstība</p>	<p>nodrošināšanu atbilstoši izstrādātajam specializēto pakalpojumu sarakstam. Līguma nosacījumos paredz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrētus pakalpojuma veidus un apjomu atbilstoši Reģionālajam DI plānam, ko pašvaldība nodrošinās un kuriem tiks veidota atbilstoša infrastruktūra, • Lai nodrošinātu samērīgu un vienlīdzīgu finanšu izlietojumu, tiek noteiktas atbilstošā pakalpojuma vienas konkrētas vietas izveides izmaksas, ko pašvaldība saņem par īstenoto rezultātu atbilstoši uzņemtajiem klientiem (Ekseprtu piedāvātās izmaksas tabulā nr. 3, ko nepieciešams saskaņot ar pašvaldībām), • nosacījumu, ka infrastruktūras izmaksas ir attiecināmas ar nosacījumu, ka pēc infrastruktūras izveides tiek sniegts atbilstošs pakalpojums noteiktai mērķa grupai paredzētajā apjomā, • Balstoties uz pašvaldību atšķirīgajiem finanšu rādītājiem un nepietiekamajiem līdzekļiem investīciju veikšanai, Eksperti 	<p>pārtēriņi Finansiāli neadekvāti pieprasījumi Finanšu pieprasījumi lielāki par iespējām</p>	<p>sagatavošana UD principu uzraudzība</p>
---	---	---	---	--

		<p>rosina paredzēt iespēju noteiktu % finansējuma saņemt avansā.</p> <p>Pašvaldības atbilstoši noslēgtajiem līgumiem organizē infrastruktūras izveides procesus atbilstoši attiecīgajam normatīvajam regulējumam (iepirkums, sarunu procedūra, u.c.) un nepieciešamības gadījumā piesaista līdzfinansējumu.</p> <p>Reģiona DI vadības grupa uzrauga pasākumu īstenošanu.</p> <p>Lai nodrošinātu sekmīgu DI ieviešanu Latvijā un sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanu nepieciešams nodrošināt mērķa grupu personām pieejamus Pamata pakalpojumus. Ir nepieciešams veicināt pašvaldību, izglītības iestāžu, veselības aprūpes iestāžu pieejamību un iesaistīto pušu izpratni. Ir jāizstrādā metodiskais materiāls nosakot mērķa grupām obligāti nepieciešamos Pamata pakalpojumus un jāizplata metodisko materiālu pašvaldībām par universālā dizaina principu ievērošanu izveidojot un sniedzot Pamata pakalpojumus.</p> <p>Pašvaldības attīstīta veselības aprūpes, transporta un izglītības pakalpojumu pieejamība atbilstoši veidojamo nepieciešamo pakalpojumu plānam.</p>		
--	--	---	--	--

G2 Infrastruktūras izveide

atbilstoši reģionālajiem DI plāniem (ieguldījumi pašvaldību sociālajā infrastruktūrā) izmaksu pamatojums

Izmaksas balstītas apzinot līdzīgu pakalpojumu izveides izmaksas vai pašvaldību piešķirto pabalstu apmēru (summas norādītas Euro).

1. Grupu mājas izveides izmaksas

Pakalpojums	Kopējā summa EUR	Klientu skaits	Vienas vietas izveides izmaksas EUR	Izveides gads	Kopējā summā iekļautās izmaksas	Piezīmes
Jūrmalas Grupu dzīvokļi	442 862,15	22	20130,10	2014	Telpu renovācija, pielāgošana.	http://www.la.lv/jurmala-atklaj-renovetos-grupu-dzivoklus/ Kontaktinformācija: Agita Bērzupe, jsac@jurmala.lv
GRM "Mēness māja"	175000	14	12500,00	2005	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Informāciju sniedza pakalpojuma sniedzēja pārstāvis. Kontaktinformācija: Māris Grāvis 29526888, maris.gravis@rupjuberns.lv
Samariešu grupu dzīvokļi	88218,05	12	7351,50	2008	Telpu kosmētiskais remonts, inventāra iegāde.	Informāciju sniedza pakalpojuma sniedzēja pārstāvis. Kontaktinformācija: Andris Bērziņš, andris.berzins@samariesi.lv
Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi	31 730,00	14	2266,43	2014	Inventāra iegāde	Informāciju sniedza Lilita Cīrule Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte tālr.67021647 e-pasts:lilita.cirule@lm.gov.lv
Tukuma novada pašvaldība	21 890,22	7	3127,17	2015	Inventāra iegāde	Informāciju sniedza Lilita Cīrule Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte tālr.67021647 e-pasts:lilita.cirule@lm.gov.lv
VIDĒJI EUR			9075,04			

Liela kopējo izmaksu atšķirība balstīta izmaksu pozīcijās, kas iekļautas kopējā izveides summā. Gadījumos, kad izveides summā ietilpst telpu renovācijas un pielāgošanas izmaksas, tad Kopējā summa ir krietni lielāka par gadījumiem, kad uz izveides izmaksām attiecinātas tikai aprīkojuma un inventāra iegādes izmaksas.

2. Mājokļa pielāgošanas izmaksas

Mājokļa pielāgošanas mērķis ir padarīt mājokļa vidi pieejamu Personai, paaugstināt Personas aktivitāšu veikšanas spējas un mazināt atkarību no citas personas palīdzības un vairumā pašvaldību šim mērķim tiek piešķirts pabalsts līdz noteiktai summai, kura mērķis ir apmaksāt Personai dokumentu, kas nepieciešami mājokļa pielāgošanai, sagatavošanas, kā arī mājokļa pielāgošanas darbu veikšanas izmaksas.

Pašvaldība	Viena mājokļa pielāgošanas izmaksas, EUR	Piezīmes
Rīga	2134,31	Rīgas domes saistošie noteikumi Nr.59
Jūrmala	2846	Jūrmalas pilsētas domes saistošie noteikumi Nr.47
Jelgava	2845,74	Jelgavas pilsētas pašvaldības saistošie noteikumi Nr.13-12
Salaspils	4000	Salaspils novada Saistošie noteikumi Nr.3/2015
Bauska	1500	Bauskas novada Saistošie noteikumi Nr.21
Vidēji EUR	2665,21	

3. Dienas pavadīšanas pakalpojumu izveides izmaksas

Pakalpojums	Kopējā summa EUR	Klientu skaits	Vienas vietas izveides izmaksas EUR	Izveides gads	Kopējā summā iekļautās izmaksas	Piezīmes
Rūpju bērns "Cerību skola"	25467,00	12	2122,25	2014	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Informāciju sniedza pakalpojuma sniedzēja pārstāvis. Kotkatinformācija:Māris Grāvis 29526888, maris.gravis@rupjuberns.lv
Rūpju bērns "CERĪBU TILTS"	76520,00	24	3188,33	2003	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Informāciju sniedza pakalpojuma sniedzēja pārstāvis. Kotkatinformācija:Māris Grāvis 29526888, maris.gravis@rupjuberns.lv
Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi	17620,00	16	1101,25	2014	Inventāra un aprīkojuma iegāde	Informāciju sniedza Lilita Cīrule Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte tāl.r.67021647 e-pasts:lilita.cirule@lm.gov.lv
Pestīšanas armija	14130,00	14	1009,29	2015	Inventāra un aprīkojuma iegāde	Informāciju sniedza Lilita Cīrule Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte tāl.r.67021647 e-pasts:lilita.cirule@lm.gov.lv
Specializētās galdniecības darbnīcas "Skaida"	64029,23	8	8003,65	2003	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Informāciju sniedza pakalpojuma sniedzēja pārstāvis. Kotkatinformācija:Māris Grāvis 29526888, maris.gravis@rupjuberns.lv
VIDĒJI, EUR			3084,95			

Liela kopējo izmaksu atšķirība balstīta izmaksu pozīcijās, kas iekļautas kopējā izveides summā, kā arī atkarībā no paredzētu klientu vietu skaita un pakalpojuma veida. Gadījumos, kad izveides summā ietilpst telpu renovācijas un pielāgošanas izmaksas, tad Kopējā summa ir krietni lielāka

par gadījumiem, kad uz izveides izmaksām attiecinātas tikai aprīkojuma un inventāra iegādes izmaksas. Arī pie mazāka paredzēto klientu skaita izmaksas uz vienu izveidojamo vietu pieaug. Izmaksas pieaug arī pakalpojumiem, kuriem nepieciešams specifisks aprīkojums.

4. Jauniešu māju pakalpojuma izveides izmaksas

Pakalpojums	Kopējā summa EUR	Klientu skaits	Vienas vietas izveides izmaksas EUR	Izveides gads	Piezīmes
Smiltenes novada Jauniešu māja	23330,00	6	3888,33	2013	Telpu renovācija un aprīkojuma iegāde Kontaktinformācija: Smiltenes novada Sociālā Dienesta vadītāja Anita ŠTEINBERGA, anita.steinberga@smiltene.lv
Liepājas pilsētas Jauniešu māja	22765,00	10	2276,50	2013	Telpu renovācija un aprīkojuma iegāde Kontaktinformācija: VINETA BĒRZIŅA Jauniešu mājas vadītāja, vineta.berzina@liepajasbjc.lv
Ventspils pilsētas Jauniešu māja	33550,00	10	3355,00	2011	Telpu renovācija un aprīkojuma iegāde Kontaktinformācija: Venstpils Sociālā Dienesta vadītāja Dace Kanepe, dace.kanepe@ventspils.lv
Jelgavas novada Jauniešu māja	28460,00	10	2846,00	2011	Telpu renovācija un aprīkojuma iegāde Kontaktinformācija: Sociālā Dienesta vadītāja Ilze Āna, ilze.ana@jelgavasnovads.lv
Kokneses novada Jauniešu māja	27890,00	10	2789,00	2011	Telpu renovācija un aprīkojuma iegāde Kontaktinformācija: Sociālā Dienesta vadītāja Baiba Tālmāne, baiba.talmane@koknese.lv
VIDĒJI, EUR			3030,97		

5. Balstoties, ka Ģimeniskai videi pietuvināti pakalpojumi līdz šim nav tikuši izveidoti Latvijā, tad izmaksas pielīdzinātas Jauniešu mājas pakalpojumu izveides izmaksām, balstoties uz infrastruktūras un aprīkojuma līdzību.

6. Daudzfunkcionālo centru izveides izmaksas

Pašvaldība	Kopējā summa, EUR	Izveides gads	Kopējā summā iekļautās izmaksas	Piezīmes
Skrīveru pašvaldība	179 650,00	2012	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Centra vadītāja Antra Bazule, 29396849 antra.bazule@skriveri.lv
Carnikavas novads	104 000,88	2010	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Sociālā dienesta vadītāja: Daiga Landsmane Tālr. 67993101, 20243515 E-pasts: daiga.landsmane[at]carnikava.lv
Daugmales novads	43 779,53	2011	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Dienas centra „Adatiņas” vadītāja: Ilva Strazdiņa Telefons: +371 67957398, +371 27810074
Ozolnieku novads	67 797,57	2011	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Sarmīte Strode Sociālā dienesta vadītāja, socdienests@ozolnieki.lv, 63084705
Glūdas pagasts	57 519,40	2011	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Dienas centra vadītāja Herta Elza Šalkovska Telefons : 28309730 e-pasts : herta.elza@inbox.lv
Jaunluturiņu pagasts	18 323,07	2012	Telpu renovācija, pielāgošana, inventāra iegāde.	Kontaktinformācija: Ina Behmane Saldus novada pašvaldības aģentūra „Sociālais dienests” direktore Tālrunis 63824952 Fakss: 63824955 E-pasts: ina.behmane@saldus.lv
VIDĒJI, EUR	78 511,74			

Liela kopējo izmaksu atšķirība balstīta paredzēto telpu renovācijas un pielāgošanas darbu apjomā un izmaksās.

Balstoties uz augstāk iegūtiem datiem un veicot noapaļošanu Eksperti ierosina noteikt sekojošas vienas pakalpojuma vietas izveides izmaksas:

- 1. Grupu mājas izveides izmaksas – 9000.00 EUR viena vieta**
- 2. Mājokļa pielāgošanas izmaksas – 2600.00 EUR viena vieta**
- 3. Dienas pavadīšanas pakalpojumu izveides izmaksas – 3000.00 EUR viena vieta**
- 4. Jauniešu māju pakalpojuma izveides izmaksas – 3000.00 EUR viena vieta**
- 5. Ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu izveides izmaksas – 3000.00 EUR viena vieta**
- 6. Daudzfunkcionālo centru izveides izmaksas – 78500 EUR kopējās centra izveides izmaksas**

Darbības virziens: H Reģionālo pakalpojumu attīstības plānu ieviešana

Rezultāts: Katrā reģionā izstrādāts un realizēts detalizēts pakalpojumu attīstības plāns

Pasākumu īsteno ierobežotas projektu iesniegumu atlases veidā.

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
H1 Reģionālā DI plāna izstrāde	H11 Reģionālā DI plāna izstrāde H12 Reģionālā DI plāna apspriešana H13 Reģionālā DI plāna apstiprināšana	Katrs reģions sagatavo un pēc Centrālās finanšu un līgumu aģentūras – ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda sadarbības iestādes uzaicinājuma iesniedz noteiktajā termiņā atsevišķu projekta iesniegumu atbilstoši DI uzraudzības padomē apstiprinātam katra reģiona Reģionālajam DI plānam un Atbilstoši pasākumā A21 noteiktajam - MK noteikumiem - Noteikumi par Eiropas Savienības fondu darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” pasākumu “Deinstitutionalizācija” DI plānam jābalstās uz : <ul style="list-style-type: none"> • Apzinātajām klientu vajadzībām (Darbības virzieni A,B,C) • Pašvaldību situācijas analīzi (Darbības virziens E) • Nepieciešamo pakalpojumu sarakstu (Darbības virziens G) 	- Izvirzīti neatbilstoši mērķi - Pašvaldību neieinteresētība - Finanšu nepietiekamība - Plānošanas reģionu kompetences trūkums	- Dalība darba grupās - Dalība konsultatīvās padomēs - Dalība DI plānu apspriešanās
H2 Infrastruktūras izveide atbilstoši reģionālajiem	Skatīt G2	Skatīt G2	Skatīt G2	Skatīt G2

DI plāniem				
H3 Pakalpojumu izveide atbilstoši reģionālajiem DI plāniem	H31 Līgumu slēgšana ar pašvaldībām	<p>Atbilstoši Centrālās finanšu un līgumu aģentūras lēmumam tiek īstenoti projekti - Reģionālie DI plāni. Lai nodrošinātu pakalpojumu attīstību, Reģiona DI vadības grupa slēdz līgumu ar ieinteresētajām pašvaldībām par pakalpojuma nodrošināšanu atbilstoši izstrādātajam specializēto pakalpojumu sarakstam un līgumam par infrastruktūras izveidi. Līguma nosacījumos paredz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrētus pakalpojuma veidus un apjomu atbilstoši Reģionālajam DI plānam, ko pašvaldība nodrošinās, • Lai nodrošinātu samērīgu un vienlīdzīgu finanšu izlietojumu, tiek noteiktas dotācijas pašvaldībām apmērs ar vienas konkrētas cilvēkdienas izmaksām atbilstoši personai ar garīga rakstura traucējumiem noteiktajam aprūpes līmenim (Skatīt Darbības virziens L), • Lai nodrošinātu samērīgu un vienlīdzīgu finanšu izlietojumu, tiek noteiktas atbilstošā pakalpojuma vienas konkrētas stundas vai dienas izmaksas attiecīgajiem pakalpojumiem bērniem (Skatīt Darbības virziens L), • Pašvaldība saņem samaksu par īstenoto rezultātu atbilstoši uzņemtajiem klientiem, • Noteikt Reģiona DI vadības grupai tiesības pārbaudīt pakalpojumu īstenošanu. <p>Balstoties uz pašvaldību atšķirīgajiem finanšu rādītājiem un nepietiekamajiem līdzekļiem investīciju veikšanai, Eksperti rosina norēķinu periodu ar pašvaldībām noteikt pēc iespējas īsāku (viens mēnesis) kā arī paredzēt iespēju noteiktu % finansējuma saņemt avansā.</p>	Pašvaldību interešu neatbilstība reģionālajam DI plānam Finanšu nepietiekamība Pakalpojumi tiek nodrošināti neatbilstoši Klientu vajadzības ir mainīgas	Iesaiste pakalpojumu izveidē
H4 Sabiedrībā	H41	Īstenojot Reģionālos DI plānus tiek nodrošināti pakalpojumi mērķa	Personāla	Pakalpojumu

<p>balstītu pakalpojumu nodrošināšana</p>	<p>Sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšana H42 Sabiedrībā balstītu pakalpojumu novērtēšana</p>	<p>grupas pārstāvjiem.</p> <p>Pašvaldības organizē pakalpojuma sniegšanu vai nu izveidojot atsevišķu pašvaldības struktūrvienību vai piesaistot profesionālu pakalpojuma sniedzēju iepirkuma procedūras ietvaros. Pakalpojumi tiek sniegti atbilstoši MK noteikumiem „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”. Pakalpojuma sniedzējam jāreģistrējas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā.</p> <p>Lai nodrošinātu pakalpojumu atbilstību katra klienta individuālajām vajadzībām, Eksperti ierosina katram mērķa grupas klientam noteikt atbalsta personu – „sociālo mentoru”, kurš seko klienta gaitām un atbalsta pakalpojuma uzsākšanā, ko piesaista pašvaldības, bet apmakā plānošanas reģions projekta ietvaros.</p> <p>Pašvaldībām ir tiesības veikt klientu pārvērtēšanu un atbalsta plāna korekciju, nosakot klientam citus, atbilstošākus, pakalpojumus atbilstoši klienta vajadzībām. Dotācijas apjoms par personu ar garīga rakstura traucējumiem pakalpojuma nodrošināšanu nemainās atkarībā no nodrošināto pakalpojuma klāsta, bet mainās gadījumos, ja pārvērtējuma rezultātā mainās klienta aprūpes līmenis.</p> <p>Pakalpojumu novērtēšanu veic attiecīgās pašvaldības sociālais dienests atbilstoši katra pakalpojuma normatīvajam regulējumam. Plānošanas reģions, kā DI plāna ieviesējs patur tiesības veikt novērtējumus izlases kārtībā. Labklājības ministrija ik gadu sastāda plānu ar pakalpojumiem, kuros veicamas kvalitātes pārbaudes un īsteno plānu.</p>	<p>trūkums Personāla neatbilstība Pašvaldību neieinteresētība Klientu finanšu situācija</p>	<p>nodrošināšanā a iepirkumu procedūru rezultātā Neatkarīgi pakalpojumu novērtējumi</p>
---	--	--	---	--

Darbības virziens: I Personāla apmācība

Rezultāts:

Nodrošināts atbilstošs personāls sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanai

Personāls sagatavots darbam ar mērķa grupas pārstāvjiem sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanai, realizējot uz personu centrēto pieeju, atbalsta sniegšanā respektējot katras personas vajadzības.

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
I1 Apmācību programmu izstrāde	I11 Iepirkumu procedūras veikšana I12 Pretendentu izvēle	Nacionālā līmeņa DI vadības grupa organizē iepirkuma procedūru, lai izvēlētos atbilstošus un kompetentus speciālistus (vienu vai vairākus atbilstoši tēmām) apmācību programmu izstrādē un īstenošanā par sekojošām tēmām: <ul style="list-style-type: none"> • Atbalsta plāna klientam izstrāde (paredzēta klientu izvērtēšanas un atbilstošo sabiedrībā balstīto pakalpojumu noteikšanai) • Sadzīves iemaņu apgūšana (paredzēta klientu pašaprūpes, finanšu plānošanas, sociālo problēmu apzināšanas un risināšanas iemaņu pilnveidei) un ietver vismaz - <i>personiskās naudas izlietojuma plānošana un iepirkšanās, ēdiena gatavošana, dzīvojamo telpu un teritorijas uzkopšana, sava apģērba mazgāšana, gludināšana un apavu kopšana, pašaprūpe un higiēna, izpratne par darba lomu, darba attiecībām un darba samaksu, orientēšanās apkārtējā vidē, saskarsme ar līdzilvēkiem, ugunsdrošība, elektrodrošība un personas drošība, veselība un higiēna,</i> 	Grūtības izvirzīt adekvātas prasības pretendentiem Nav atbilstošu pretendentu Ieilst Iepirkumu procedūra	Iesaistīt iepirkuma dokumentācijā sagatavošanā Piedalīties iepirkuma procedūrā kā pretendentam

		<p><i>tiesības, pienākumi un atbildība, cilvēka seksualitāte un brīvā laika pavadīšana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm (Specifiskas iezīmes mērķa grupu un to ģimenes vidū) • Sabiedrībā balstītu pakalpojumu izveide un pilnveidošana (paredzētas infrastruktūras izveides, tasi skaitā UD principu apgūšanai) • Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos (paredzēts sniegt konkrētas iemaņas kvalitatīva pakalpojuma sniegšanā) • Darbs ar jauniešiem Jauniešu mājas pakalpojumos un ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojuma nodrošināšanai (Darbs specifiskā pakalpojumā) • Darbs ar bērniem ģimeniskai videi pietuvinātos pakalpojumos (Darbs specifiskā pakalpojumā) <p>Atbilstoši iepirkumu dokumentācijā izstrādātajiem kritērijiem Nacionālā līmeņa DI vadības grupa izvēlas atbilstošos pretendentes (tālāk tekstā – Pretendents) un informē Reģionu DI vadības grupas par tiesībām slēgt pakalpojuma līgumus par apmācību programmu izstrādi un īstenošanu.</p>		
I2 VSAC personāla apmācības	I21 Klienta izvērtēšanas un atbalsta apmācību organizēšana I22 Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu	<p>Atbilstoši iepirkuma procedūras rezultātiem un līgumam ar Reģiona DI vadības grupu pretendents nodrošina sekojošas apmācības:</p> <p>Klientu izvērtēšanā iesaistītajam personālam -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbalsta plāna klientam izstrāde (Ne mazāk kā 24 stundu apjomā) <p>Personālam, kas nodrošinās procesa izvērtēšanu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadzīves iemaņu apgūšana (Ne mazāk kā 48 stundu apjomā) <p>Personālam, kas vēlas strādāt sabiedrībā balstītos pakalpojumos:</p>	Izstrādātā apmācību programma neatbilst specifiskām vajadzībām Personāla neieinteresētība	Apmācību organizēšana

	sniegšanas apmācību organizēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm (Ne mazāk kā 24 stundu apjomā) • Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos (Ne mazāk kā 64 stundu apjomā) • Darbs ar jauniešiem Jauniešu mājas pakalpojumos un ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojuma nodrošināšanai (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) • Darbs ar bērniem ģimeniskai videi pietuvinātos pakalpojumos (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) 	Personālam, kas vēlas strādāt sabiedrībā balstītos pakalpojumos trūkums	
I3 Pašvaldību sociālo dienestu personāla apmācības	I31 Klienta izvērtēšanas un atbalsta apmācību organizēšana I32 Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas apmācību organizēšana	<p>Atbilstoši iepirkuma procedūras rezultātiem un līgumam ar Reģiona DI vadības grupu pretendents nodrošina sekojošas apmācības:</p> <p>Klientu izvērtēšanā iesaistītajam personālam -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbalsta plāna klientam izstrāde (Ne mazāk kā 24 stundu apjomā) <p>Personālam, kas nodrošinās procesa izvērtēšanu – Sociālajam Mentoram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadzīves iemaņu apgūšana (Ne mazāk kā 48 stundu apjomā) <p>Personālam, kas vēlas strādāt sabiedrībā balstītos pakalpojumos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm (Ne mazāk kā 24 stundu apjomā) • Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos (Ne mazāk kā 64 stundu apjomā) • Darbs ar jauniešiem Jauniešu mājas pakalpojumos un ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojuma nodrošināšanai (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) • Darbs ar bērniem ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) <p>Personālam, kas iesaistīt pakalpojumu izveidē, tai skaitā infrastruktūras:</p>	Izstrādātā apmācību programma neatbilst specifiskām vajadzībām Personāla neieinteresētība Personālam, kas vēlas strādāt sabiedrībā balstītos pakalpojumos trūkums	Apmācību organizēšana

		<ul style="list-style-type: none"> Sabiedrībā balstītu pakalpojumu izveide un pilnveidošana (Ne mazāk kā 8 stundas) 		
I4 Sabiedrībā balstīto pakalpojumu sniedzēju personāla apmācības	I41 Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanā iesaistītā personāla apzināšana I42 Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas apmācību organizēšana	<p>Pašvaldības, kas slēdz līgumus par pakalpojumu infrastruktūras un pakalpojuma sniegšanas nodrošināšanu apzina potenciālo pakalpojuma sniedzēja personālu un Atbilstoši iepirkuma procedūras rezultātiem un līgumam ar Reģiona DI vadības grupu pretendents nodrošina sekojošas apmācības:</p> <ul style="list-style-type: none"> Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm (Ne mazāk kā 24 stundu apjomā) Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos (Ne mazāk kā 64 stundu apjomā) Darbs ar jauniešiem Jauniešu mājas pakalpojumos un ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojuma nodrošināšanai (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) Darbs ar bērniem ģimeniskai videi pietuvinātos pakalpojumos (ja attiecināms) (Ne mazāk kā 36 stundu apjomā) 	Izstrādātā apmācību programma neatbilst specifiskām vajadzībām Personāla neieinteresētība Personālam, kas vēlas strādāt sabiedrībā balstītos pakalpojumos trūkums	Apmācību organizēšana

Darbības virziens: J Klientu sagatavošana pārejas procesam un atbalsts dzīvesvietā

Rezultāts: Sagatavoti klienti veiksmīgai sabiedrībā balstītu pakalpojumu izmantošanai un ilgtermiņa integrācijai.

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
J1 VSAC klientu sagatavošana	J11 Individuālā atbalsta plāna ieviešana	Sagatavošanās pasākumi ietver visas darbības, kas nepieciešamas, lai klienti apgūtu dzīvei sabiedrībā nepieciešamās prasmes un iemaņas. Klientiem, kas atrodas VSAC sagatavošanās pasākumos veic VSAC personāls, kas piedalījušies un sekmīgi apguvuši augstāk aprakstītās	VSAC personāla neieinteresētība Apmācību	Apmācību organizēšana (ja attiecināms)

	<p>VSAC klientiem J12 Turpinājuma pasākumi VSAC klientiem</p>	<p>„Sadzīves iemaņu apgūšana” apmācības. VSAC personāls un pašvaldību sociālo dienestu personāls, kas iesaistīts augstāk minētajā izvērtēšanā un sagatavošanās posmu īstenošanā saņem samaksu no DI Reģionālās vadības grupas (darba līgums, uzņēmuma līgums, piemaksa vai dotācija), par veikto darbu. Īstenojot DI ļoti svarīgi nepieļaut kaut viena klienta situācijas pasliktināšanos. Lai nodrošinātu pakalpojumu kvalitātes un klientu dzīves līmeņa nepasliktināšanos ir nepieciešams, katram klientam, kuram tiek veikts izvērtējums un sagatavošanās pasākumi un nodrošināti sabiedrībā balstīti pakalpojumi, piesaistīt atbalsta personu („sociālo mentoru”) - speciālistu, kas veido klienta izpratni par dzīvi sabiedrībā, sniedz atbalstu, palīdz reālā sabiedrības vidē apgūt ikdienai nepieciešamās prasmes, rosina klientu attīstīt viņam esošās iemaņas un apgūt jaunas prasmes, iesaistoties pašvaldības nodrošinātajos sabiedrībā balstītajos pakalpojumos, kā arī nodrošina situācijas novērtējuma monitoringu un sadarbību ar pašvaldības sociālo dienestu, tai skaitā ieteikumu veikšanu par nepieciešamajām izmaiņām pakalpojumu, sociālās palīdzības jomā. Sociālos mentorus piesaista pašvaldības projekta ietvaros un slēdz darba vai uzņēmuma līgumu un „sociālo mentoru” pienākums ir piedalīties Darbības virzienā G aprakstītās „Sadzīves iemaņu apgūšana”, „Atbalsta plāna klientam izstrāde”, „Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm” un „Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos” apmācības. Sociālo mentoru darba samaksa piedāvāta N Darbības virzienā. Vienam “sociālajam mentoram” vienlaikus var tikt piesaistīti ne vairāk kā pieci klienti.</p>	<p>kvalitāte Klientu sadarbība Sociālo mentoru trūkums</p>	<p>Sociālo mentoru piesaiste un koordinēšana (ārpakalpojums)</p>
<p>J2 Klientu, kas dzīvo pašvaldībā sagatavošana</p>	<p>J21 Individuālā atbalsta plāna ieviešana Pašvaldībās</p>	<p>Sagatavošanās pasākumi ietver visas darbības, kas nepieciešamas, lai klienti apgūtu dzīvei sabiedrībā nepieciešamās prasmes un iemaņas. Klientiem, kas gaida rindā uz ilgstošas aprūpes pakalpojumu saņemšanu, sagatavošanās pasākumus veic pašvaldību sociālo dienestu darbinieki, kas piedalījušies un sekmīgi apguvuši Darbības virzienā G aprakstītās</p>	<p>Sociālo dienestu personāla neieinteresētība Apmācību</p>	<p>Apmācību organizēšana (ja attiecināms)</p>

	<p>dzīvojošiem klientiem J22 Turpinājuma pasākumi Pašvaldībās dzīvojošiem klientiem</p>	<p>„Sadzīves iemaņu apgūšana” apmācības. VSAC personāls un pašvaldību sociālo dienestu personāls, kas iesaistīts augstāk minētajā izvērtēšanā un sagatavošanās posmu īstenošanā saņem samaksu no DI Reģionālās vadības grupas (darba līgums, uzņēmuma līgums, piemaksa vai dotācija), par veikto darbu.</p> <p>Īstenojot DI ļoti svarīgi nepieļaut kaut viena klienta situācijas pasliktināšanos. Lai nodrošinātu pakalpojumu kvalitātes un klientu dzīves līmeņa nepasliktināšanos ir nepieciešams, katram klientam, kuram tiek veikts izvērtējums un sagatavošanās pasākumi un nodrošināti sabiedrībā balstīti pakalpojumi, piesaistīt atbalsta personu („sociālo mentoru”) - speciālistu, kas veido klienta izpratni par dzīvi sabiedrībā, sniedz atbalstu, palīdz reālā sabiedrības vidē apgūt ikdienai nepieciešamās prasmes, rosina klientu attīstīt viņam esošās iemaņas un apgūt jaunas prasmes, iesaistoties pašvaldības nodrošinātajos sabiedrībā balstītajos pakalpojumos, kā arī nodrošina situācijas novērtējuma monitoringu un sadarbību ar pašvaldības sociālo dienestu, tai skaitā ieteikumu veikšanu par nepieciešamajām izmaiņām pakalpojumu, sociālās palīdzības jomā. Sociālos mentorus piesaista plānošanas reģions projekta ietvaros un slēdz darba vai uzņēmuma līgumu un „sociālo mentoru” pienākums ir piedalīties Darbības virzienā G aprakstītās „Sadzīves iemaņu apgūšana”, „Atbalsta plāna klientam izstrāde”, „Darbs ar personām ar invaliditāti, personu ar invaliditāti ģimenēm” un „Uz klienta vajadzībām orientēts darbs sabiedrībā balstītos sociālos pakalpojumos” apmācības. Sociālo mentoru darba samaksa piedāvāta N Darbības virzienā. Vienam “sociālajam mentoram” vienlaikus var tikt piesaistīti ne vairāk kā pieci klienti.</p>	<p>kvalitāte Klientu sadarbība Sociālo mentoru trūkums</p>	<p>Sociālo mentoru piesaiste un koordinēšana (ārpakalpojums)</p>
<p>J3 Institūciju personāla, klientu un viņu ģimeņu un atbalsta</p>	<p>J31 Izpratnes veicināšanas pasākumu organizēšana institūciju</p>	<p>Lai mazinātu aizspriedumus un negatīvu attieksmi ir nepieciešams organizēt seminārus, apaļā galda diskusijas, konferences par klientu vajadzībām un DI nozīmi valsts, reģionālajā, pašvaldību, kopienu un institūcijas līmenī. Nodrošināt labās pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšanu VSAC personālam un klientiem. Lai īstenotu pasākumus</p>	<p>-klientiem nepiemērots informācijas pasniegšanas veids, laiks,</p>	<p>Konsultācijas iepirkumu dokumentācijas sagatavošanā</p>

<p>personu izpratnes veicināšana par DI</p>	<p>personālam J32 Izpratnes veicināšanas pasākumu organizēšana klientiem (pa mērķa grupām, pa institūcijām) J33 Izpratnes veicināšanas pasākumu organizēšana klientu ģimenēm un atbalsta personām</p>	<p>Nacionālā DI vadības grupa izstrādā iepirkuma dokumentāciju un īsteno iepirkumu pasākumu īstenošanai visās VSAC filiālēs. Izvēlētais pretendents slēdz līgumu ar plānošanas reģioniem projekta ietvaros un īsteno pasākumus atbilstoši piedāvājumam, bet īstenojot vismaz sekojošus pasākumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminārs, kurā tiek veicināta izpratne par nepieciešamību cilvēkam dzīvot sabiedrībā, veicināta drošības sajūta, atspoguļoti izaicinājumi, riski un nepieciešamais atbalsts pārejas posmā, • Bērniem izpratnes veicināšanai organizēt semināru izmantojot interaktīvās formas- sociālās spēles, mākslas terapijas metodes, interaktīvus uzskates materiālus u.c. • Pozitīvās pieredzes apmaiņas pasākumi <p>1)Pirmsskolas vecuma bērniem saziņu veidojot bērnam saprotamā valodā-ietverot sekojošus paņēmienus: pasakas, spēles, izspēles, atspoguļošanu, zīmējumi.</p> <p>2)Skolas un pusaudžu vecumā- filmas un videomateriālus, labās pieredzes piemērus, diskusijas, sociālās spēles ar uzdevumu.</p>	<p>forma -labās prakses piemēru trūkums -finansējuma trūkums - izpratnes veicināšanas pasākumu, bet īpaši pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšanai labā kvalitātē - neatbilstošs pretendents</p>	<p>- NVO dalība iepirkumā kā pretendetiem; - Pasākuma īstenošana (ja iegūst tiesības iepirkumā)</p>
<p>J4 Atbalsta pasākumi sabiedrībā balstīta pakalpojuma uzsākšanai</p>	<p>J41 Atbalsta pasākumi bērniem un jauniešiem J42 Atbalsta pasākumi pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem</p>	<p>Organizējot pārejas plānu bērniem ir būtiski ievērot sekojošus nosacījumus:</p> <p>1)iepazīstināt bērnu ar jauno vidi un sniegt viņam atbalstu palīdzot viņam veidot saikni ar vecāku vai aprūpētāju, kurš pārņems bērna primāro aprūpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pirmās 3 tikšanās ar bērnu sagatavošanās periodā tiek organizētas bērnam zināmā vidē (parasti pašreizējā uzturēšanās vietā) un vajadzības gadījumā, uzticības personas klātbūtnē, • Ja bērns jūtas pietiekami komfortabli ar savu vecāku vai aprūpētāju, var tikt organizētas tikšanās jaunajā dzīvesvietā (līdz 3-5 reizēm). Tās ierobežotas laikā (līdz 2-3 stundām) uzticības personai no iepriekšējās aprūpes vides bērnu pavadot, 	<p>Laika trūkums Sociālo mentoru kompetence Atbilstošu Pamata pakalpojumu trūkums Klientu neuzticēšanās</p>	<p>Sociālo mentoru piesaiste un koordinēšana (ārpakalpojums) Atbalsts, pasākumu organizēšana.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • pakāpeniski to ilgumu var palielināt līdz nakšņošanai nākamajā dzīvesvietā vajadzības gadījumā bērna uzticības personai līdzdarbojoties. Faktiskā fiziskā bērna pārbraukšana uz jauno vietu var notikt tikai saskaņā ar individuālo plānu un bērna adaptācijas individuālajām īpatnībām. <p>2) organizēt konsultatīvu palīdzību bērna aprūpētājiem: vecākiem, audžuģimenei, aizbildnim, adoptējiem attiecību un piesaistes veidošanā ar bērnu, bērna vajadzību izprašanā, labākas aprūpes nodrošināšanā bērnam,</p> <p>3) organizēt konsultatīvu palīdzību citiem bērniem, ja bērns dzīvos kopā ar citiem bērniem, cietiem bērniem ir jābūt informētiem un pēc iespējas vairāk jābūt iesaistītiem bērna uzņemšanā. Reintegrācijas gadījumos arī bērna māsām un brāļiem ir jāsaņem īpaša uzmanība un sagatavošana.</p> <p>4) organizēt konsultatīvu palīdzību jaunās dzīvesvietas personālam: ja bērns dzīvos aprūpes iestādē, personālam būs jāsaņem visa vajadzīgā informācija par bērna vēsturi, aprūpes vajadzībām, interesēm u.c.</p> <p>Jauniešiem, kas atstāj aprūpes iestādi, ir jāparedz papildus pasākumi, lai sagatavotu viņu neatkarīgai dzīvei. Pasākumi ietver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apmācību un trenēšanu par to, kā organizēt un vadīt māsaimniecību, kā organizēt budžeta veidošanu un naudas pārvaldīšanu, ko īsteno pakalpojuma sniedzēja personāls • Praktisku atbalstu – sociālā mentora pakalpojums nodrošinot atbalstu ar personīgajiem dokumentiem, bankas kontu un dzīvesvietu saistītajos jautājumos, un problēmsituāciju risināšanai. • Psiholoģisko atbalstu, pievēršot īpašu uzmanību pašapziņas attīstībai un spējai veidot un uzturēt personīgas attiecības, ko nodrošina pakalpojuma sniedzēja personāls, bet nepieciešamības gadījumā piesaista psihologu. <p>Organizējot pārejas plānu pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem:</p>	<p>Negatīva sabiedrības attieksme</p>	
--	--	--	---------------------------------------	--

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Vairākas reizes pirms pakalpojuma uzsākšanas apmeklēt jaunā pakalpojuma telpas. 2. Vairākas reizes organizēt iepazīšanos ar jaunā pakalpojuma personālu 3. Nodrošināt informāciju par pakalpojumiem un pienākumiem Vieglā valodā. 4. Nodrošināt Praktisku atbalstu – sociālā mentora pakalpojums nodrošinot atbalstu ar personīgajiem dokumentiem, bankas kontu un dzīvesvietu saistītajos jautājumos, un problēmsituāciju risināšanai. 5. Sociālajam metoram nodrošināt konsultatīvu palīdzību piederīgajiem. 6. Iepazīstināt ar pakalpojuma tuvumā esošo infrastruktūru, tai skaitā sabiedriskā transporta izmantošanu. 		
--	--	---	--	--

Darbības virziens: K Atbalsts institūcijām

Rezultāts: institūcijas veiksmīgi reorganizē klientu izmitināšanu, personāla nodarbināšanu, telpu un aprīkojuma izmantošanu uzlabojot pakalpojuma kvalitāti.

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
K1 Normatīvo aktu grozījumi VSAC reorganizācijas nodrošināšanai	K11 Slēdzamo institūciju saraksta izstrāde un publiskošana K12 Kritēriju noteikšana klientu	Atbilstoši „Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam” ir paredzēts slēgt vismaz 3 institūcijas. Lai sekmīgi sagatavotos un kvalitatīvi veiktu klientu pāreju no institūcijām uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem ir nepieciešams skaidri noteikt un publiskot, kuras institūcijas tiks slēgtas. Eksperti ierosina nosakot primāri slēdzamās institūcijas	-Grūtības vai nespēja politiski vienoties par slēdzamajām institūcijām, -aizkavējas MK	NVO jāiesaista atbilstošā normatīvā akta izstrādē (skat.iepriek)

	<p>ievietošanai un pārejai uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem normatīvajos aktos K13 Izstrādātas vadlīnijas institūciju pāveidei par daudzfunkcionālajiem centriem.</p>	<p>balstīties uz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuālo vajadzību izvērtējums, t.sk. mērķa grupa un tās vecums, • ēku un infrastruktūras nolietojums vai īpašuma tiesības, • pakalpojuma izmaksas, • institūcijas izvietojums nomaļās grūti sasniedzamās vietās • iepriekš konstatēti trūkumi vai pārkāpumi, kas nav novērsti pakalpojuma nodrošināšanā • ilgstošs un nepietiekams speciālistu nodrošinājums. <p>Lai sekmīgi īstenotu pārejas procesu un risinātu klientu pārvietošanas jautājumus strap filiālēm (gadījumos, kad klientu skaits institūcijā ir samazinājies līdz skaitam, kad uzturēt iestādi nav finansiāli pamatoti) institūciju ietvaros nepieciešams izstrādāt normatīvo regulējumu skaidri nosakot principus klientu pārejai un pārvietošanai.</p>	<p>noteikumu pieņemšana -ieinteresētās puses izrāda pretestību</p>	
<p>K2 Ilgstošas aprūpes institūciju un bērnu centru reorganizācijas plānu izstrāde</p>	<p>K21 Esošās situācijas apzināšana K22 Slēdzamo institūciju klientu pārvietošanas plāna izstrāde K23 Plānu izstrāde</p>	<p>Atbilstoši „Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam” ir paredzēts slēgt vismaz 3 VSAC filiāles un ir paredzēta 700 klientu iziešana no valsts finansētajām ilgstošās aprūpes institūcijām.</p> <p>3 filiālēm, ko plānots slēgt, kā arī visām pašvaldību un citu organizāciju bērnu ilgstošās aprūpes institūcijām (kopējais skaits 34), lai nodrošinātu sekmīgu DI procesu nepieciešams izstrādāt reorganizācijas plānus. Katra reģiona DI vadības grupa sadarbībā ar institūciju personālu izstrādā reorganizācijas plānu (ievērojot A4 Ieviešanas posmā minēto normatīvo regulējumu), kurā nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ēku esošā infrastruktūra un funkcionālais pielietojums; 	<p>Grūtības vienoties par pārvietošanas nosacījumiem un principiem, Daudz viedokļu, VSAC ieinteresētība papildus klientu vietās, Klientu interešu neievērošana</p>	<p>Iesaistīt plānu izstrādē</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktūras pielāgojumi, ja tādi nepieciešami reorganizācijas plāna īstenošanai; • priekšlikumi (tai skaitā, klientu pārvietošanas plāns, veicamās darbības līdz institūcijas slēgšanai un institūcijas slēgšanas laika grafiks) ilgstošas aprūpes institūcijas un bērnu centru slēgšanai; • nodarbināto speciālistu un darbinieku kompetenču tālākas izmantošanas plānu. 		
K3 Ilgstošas aprūpes institūciju un bērnu centru reorganizācijas plānu realizācija	K31 Atbildīgo personu par infrastruktūras, personāla, klientu jautājumiem noteikšana katrā slēdzamā institūcijā K32 Personāla apmācības K33 Klientu sagatavošana	<p>Atbilstoši izstrādātajiem Ilgstošas aprūpes institūciju un bērnu centru reorganizācijas plāniem, katras iestādes atbildīgie darbinieki veic nepieciešamās darbības.</p> <p>Notiek personāla apmācība (Skatīt G Darbības virzienu). Plānu īstenošana tiek skaidrota klientiem un to piederīgajiem.</p> <p>Slēgto institūciju telpas (ja tās ir Valsts īpašums) tiek publiski piedāvātas iznomāt.</p> <p>Notiek klientu sagatavošana atbilstoši apmācību programmās paredzētajām darbībām.</p>	VSAC personāla neieinteresētība, Finanšu nepietiekamība, Klientu piederīgo pretestība,	Apmācību organizēšana (ja attiecināms)
K4 Atbalsts klientiem, kas pārgājuši uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem vai citu institūciju	K41 Turpinājuma pasākumi klienta atbalstam	Izmantojot Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu, atbildīgie VSAC darbinieki vienu reizi trīs mēnešos iepazīstas ar bijušo klientu situāciju un sniedz savus ieteikumus pašvaldību sociālajiem dienestiem.	Atbildīgo personu neieinteresētība, laika trūkums Vāja sadarbība ar sociāliem dienestiem	N/A

Darbības virziens: L Sabiedrībā balstīto pakalpojumu uzturēšanās izdevumi

Rezultāts: Izstrādāta atbilstoša pakalpojumu finansēšana sekmīgai DI ieviešanai

Ieviešanas posmi	Veicamie pasākumi	Anotācija	Riski	NVO Loma
L1 Pamata Pakalpojumu izmaksu definēšana un Finansēšanas principu izstrāde un apstiprināšana normatīvajos aktos	L11 MK noteikumu izstrāde nosakot „nauda seko klientam” principu L12 MK noteikumu izstrāde nosakot pārejas perioda finansēšanas principu L13 MK noteikumu izstrāde nosakot „Viena maka” principu L14	<p>Sabiedrībā balstītu jeb alternatīvo sociālās aprūpes pakalpojumu trūkums, kuru nepieciešamību nozares ministrija dažādos politikas plānošanas dokumentos iekļāvusi jau kopš 1997.gada, kad kā vieni no svarīgākajiem virzieniem, lai nodrošinātu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstību, tika noteikti finansēšanas principa „nauda seko klientam” ieviešana un sociālo pakalpojumu nodošana pašvaldībām. Tomēr joprojām VSAC tiek finansēti tikai no valsts budžeta, nav ieviesti augstāk minētie finansēšanas principi un sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi ir ļoti mazattīstīti. Pašlaik Latvijas Republikā sociālo pakalpojumu nodrošinājums neatbilst personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām, sabiedrībā balstītie pakalpojumi ir pieejami nelielam cilvēku skaitam. Rezultātā daudzos gadījumos personas ar garīga rakstura traucējumiem ir spiestas izvēlēties aprūpi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādēs. Daudzi VSAC klienti vēlētos un arī spētu dzīvot sabiedrībā, ja viņiem būtu nodrošināts atbalsts dzīves vietā.</p> <p>Nosakot klientiem iespēju pāriet uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem un veicinātu pašvaldību ieinteresētību veidot pakalpojumus nepieciešams izstrādāt likumu skaidri definējot principus un kārtību kādā veidā finansējums klientiem, kas atstās pakalpojumu, tiks nodots sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. Tai skaitā nosakot, ka tiks saglabāts struktūrfondu perioda finansējuma apmērs un tiks nodrošināta finansējuma nepārtrauktība.</p>	<p>-grūtības vienoties par pakalpojumu finansēšanas principiem un kārtību</p> <p>-grūtības vienoties par dokumenta saturu un formu</p> <p>-aizkavējas MK noteikumu pieņemšana</p> <p>- tiek saņemti daudzi noraidoši komentāri</p> <p>-ieinteresētās puses izrāda pretestību</p>	<p>Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam, Ministru kabineta iekārtas likumam, Attīstības plānošanas sistēmas likumam, Likums par pašvaldībām, Ministru kabineta noteikumi Nr.300 “Ministru kabineta kārtības rullis” un</p>

<p>Noteikumu izstrāde apgrūtinot klientu nonākšanu VSAC</p>		<p>Ņemot vērā, ka klientu skaits institūcijās samazināsies pakāpeniski, tad svarīgi izstrādāt kompensācijas mehānismu institūcijām, jo lielākā daļa no izdevumiem saglabāsies (infrastruktūras uzturēšana, komunālie pakalpojumi, personāls, u.c.). Nepieciešams izstrādāt normatīvo ietvaru, skaidri definējot principus un kārtību, kādā veidā finansējums tiks nodrošināt pārejas procesā, nepasliktinot klientu dzīves apstākļus institūcijā. Atbilstoši citu valstu pieredzei ir jāapzinās dubultā finansējuma periods noteiktā laika periodā.</p> <p>Lai veicinātu ilgtermiņā sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstību ir nepieciešams noteikt vienu atbildīgi publisko finansējumu – „viena maka princips”. Eksperti rosina LM panākt vienošanos ar pašvaldībām par funkcijas un finansējuma nodošanu pašvaldībām, papildus paredzot pašvaldībām kompensācijas mehānismus pieaugušo izmaksu segšanai (piemēram, pārskatot Iedzīvotāju ienākuma nodokļa proporcijas).</p> <p>Lai nodrošinātu samērīgu un vienlīdzīgu finanšu izlietojumu jāparedz noteiktas atbilstošā pakalpojuma izmaksas, ko pašvaldība saņem par īstenoto rezultātu atbilstoši klientu skaitam, kuram nodrošināti sabiedrībā balstīti pakalpojumi. Pakalpojuma izmaksas - kopsumma visu nepieciešamo izdevumu segšanai. Eksperti rosina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojuma izmaksas izteikt vienas stundas izmaksu likmē, • Īslaicīgās aprūpes pakalpojuma izmaksas izteikt vienas cilvēkdienas izmaksu likmē (izmaksu kopsummu nosakot balstoties vai pakalpojumu kopums tiek nodrošināts pilnu vai daļu no diennakts un vai tiek sniegts visās dienās vai tikai darba dienās/brīvdienās), • Pilngadīgām personām noteikt mēneša valsts dotācijas apmēru, balstoties un klientam noteikto aprūpes līmeni, paredzots, ka ja personai sabiedrībā balstīti pakalpojumi nodrošināti mazāk kā pusi no 	<p>MK instrukcija Nr.19 “Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība NVO jāiesaista atbilstošā normatīvā akta izstrādē: -Darba grupas; - Konsultatīvās padomes; - Sabiedriskās apspriedēs; - Tiesību aktu projektu saskaņošanā</p>
---	--	--	---

		<p>mēneša darbdienām, izmaksas mēnesī tiek samazināt uz pusi.</p> <p>Pēc normatīvo aktu apstiprināšanas obligāti rīkojami informatīvie pasākumi pašvaldības iepazīstinot ar jauno kārtību un veicinot pašvaldību interesi iesaistīties sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanā.</p> <p>Lai samazinātu klientu ievietošanu institucionālajā aprūpē ir jāveic grozījumi normatīvajos aktos, kas paredz pirms ievietošanas VSAC lēmuma tiek sagatvots apkopojums par veikto sociālo darbu un darbu ar ģimeni, t.sk. nodrošinātajiem pakalpojumiem, kas pamato, ka klientam ir nepieciešama ārpus ģimenes aprūpe vai VSAC pakalpojums, kā arī nepieciešami grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, nosakot stingrākus izvērtēšanas kritērijus uzņemšanai VSAC.</p> <p>Nepieciešamas izmaiņas MK noteikumos nr. 288. <i>Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtība</i> un MK noteikumos nr. 279. <i>Noteikumi par kārtību, kādā personas saņems sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās rehabilitācijas institūcijās un prasībām sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, nokakot:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bērnu līdz 3 g. var ievietot SACā (ne ilgāk par 3 mēnešiem, max līdz 6 mēn.), bērnus no 4 gadiem – ne ilgāk par 6 mēnešiem, galējā situācijā – ne ilgāk par gadu, 15-18 gadu veci jaunieši uzturas «jauniešu mājā» sabiedriskā vidē, <p>Izmaiņas MK noteikumos Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem par kritērijiem mazajām institūcijām (8 bērni grupā , max 3 grupas inst.), Nepieciešams atjaunot LM metodiskos ieteikumus bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem darbā ar audžuģimeni (iekļaujot sadarbības specifiku ar profesionāļiem un pašu audžuģimenes kā pakalpojuma sniedzēja/ atbalsta sistēmas daļas raksturojumu, lomas definēšanu).</p>		
--	--	---	--	--

<p>L2 izmaksu definēšana bērnu pakalpojumiem</p>	<p>L21 Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izmaksu noteikšana, L22 Īslaicīgas aprūpes izmaksu noteikšana L23 bērna invalīda sociālās aprūpes pakalpojuma izmaksu noteikšana L24 Citu pakalpojumu izmaksu noteikšana</p>	<p>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošina - psihologs, logopēds, rehabilitologs, fizioterapeits, reitterapeits, hidroterapeits, kā arī izglītojošās atbalsta grupas. Atbilstoši „Noteikumi par darba samaksu ārstniecības personām” augstāk minēto speciālistu darba samaksa nevar būt zemāka par 3,00 EUR stundā. Tomēr, lai piesaistītu kvalificētus speciālistus un atbilstoši tirgus izmaksām Eksperti ierosina stundas likmi noteikt vismaz 5,00 EUR/Stundā.</p> <p>Balstoties uz sociālo aprūpētāju vidējo mēneša algu VSAC, kas sastāda aptuveni 400,00 EUR Bruto, tad bērna invalīda sociālās aprūpes izmaksas nevar būt mazākas par 2,50 EUR (Divi eiro un 50 centi) stundā. Ņemot vērā darba smagumu ar bērnu ar invaliditāti, Eksperti ierosina stundas likmi noteikt vismaz 3,00 EUR/Stundā.</p> <p>Norādītajām stundas likmē jāpierēķina Darba devēja Valsts Sociālās apdrošināšanas izmaksas 23,59% apmērā.</p> <p>Īslaicīga aprūpe pakalpojuma izmaksas Eksperti ierosina noteikt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EUR 29 dienā, ja pakalpojumu bērnam sniedz darba dienā bez izmitināšanas (pakalpojuma sniedzējs nodrošina vismaz šādus speciālistus pakalpojuma sniegšanā – māsa, māsas palīgs, sociālais aprūpētājs, sociālais pedagogs, interešu izglītības pedagogs, sociālais darbinieks un ārsts, kurš nodrošina pirmreizējo konsultāciju bērnam uzsākot pakalpojuma saņemšanu); • EUR 40 diennaktī, ja pakalpojumu bērnam sniedz darba dienās ar izmitināšanu (pakalpojuma sniedzējs nodrošina vismaz šādus speciālistus pakalpojuma sniegšanā – māsa, māsas palīgs, sociālais aprūpētājs, sociālais pedagogs, interešu izglītības pedagogs, sociālais darbinieks un ārsts, kurš nodrošina pirmreizējo konsultāciju bērnam uzsākot pakalpojuma saņemšanu); • EUR 43 diennaktī, ja pakalpojumu bērnam sniedz brīvdienās un svētku dienās ar izmitināšanu (pakalpojuma sniedzējs nodrošina vismaz 	<p>Finanšu nepietiekamība Cenu pieaugums Speciālistu trūkums</p>	<p>Iesniegt izmaksu aprēķinu priekšlikumus</p>
--	--	---	--	--

		<p>šādus speciālistus pakalpojuma sniegšanā – māsa, māsas palīgs, sociālais aprūpētājs, sociālais darbinieks);</p> <ul style="list-style-type: none"> • EUR 29 dienā, ja pakalpojumu bērnam sniedz brīvdienās un svētku dienās bez izmitināšanas (pakalpojuma sniedzējs nodrošina vismaz šādus speciālistus pakalpojuma sniegšanā – māsa, māsas palīgs, sociālais aprūpētājs, sociālais darbinieks); • EUR 22 naktī, ja pakalpojumu bērnam sniedz tikai darba dienu, brīvdienu un svētku dienu naktīs, ja pakalpojums netiek sniegts tās pašas diennakts laikā, kad šo noteikumu 21.1.7.1. un 21.1.7.4.apakšpunktā minētais pakalpojums (pakalpojuma sniedzējs nodrošina vismaz šādus speciālistus pakalpojuma sniegšanā – māsa, māsas palīgs, sociālais aprūpētājs). 		
L3 Izmaksu definēšana pakalpojumiem personām ar garīga rakstura traucējumiem	L31 Pakalpojumu izmaksu noteikšana L32 Dotācijas pašvaldībām atbilstoši aprūpes līmenim noteikšana	<p>Lai gan atbilstoši LR normatīvajiem aktiem, pašam klientam ir pienākums samaksāt par tam nepieciešamajiem pakalpojumiem un gadījumos, kad klienta ienākumi neļauj apmaksāt tam nepieciešamo pakalpojumu, valsts vai pašvaldības pienākums ir segt starpību, tomēr ņemot vērā mērķa grupu ienākumus klientu maksājumi par pakalpojumiem var tikt uzskatīti par nebūtiskiem un lielāko izmaksu daļu jāsedz no publiskiem līdzekļiem. Uzskatām, klienta pienākums ir samaksāt par dzīvojamās telpas komunālajiem maksājumiem, saglabājot noteikumu, ka klienta rīcībā esošie līdzekļi nedrīkst būt mazāki par normatīvajos aktos par kārtību, kādā ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona atzīstama par trūcīgu, noteikto ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, kuru nepārsniedzot persona tiek atzīta par trūcīgu. Eksperti rosina nosakot pašvaldību dotācijas apmēru balstīties uz klienta aprūpes līmenim nepieciešamo pakalpojumu izmaksām. Pašvaldībām ir tiesības piedāvāt alternatīvus pakalpojumus ar nosacījumu, ka tiek nodrošināti, gan dzīves vietas pakalpojumi, gan nodarbinātības/dienas pavadīšanas pakalpojumi. Visiem klientiem ar garīga rakstura traucējumiem nepieciešams sociālais mentors. Pašvaldību dotāciju apmērs balstīts uz</p>	Finanšu nepietiekamība Cenu pieaugums Speciālistu trūkums	Iesniegt izmaksu aprēķinu priekšlikumus

Latvijas situācijai piemērots DI ieviešanas modeļa apraksts

		<p>pakalpojumu izmaksām, ko vidējām izmaksām, ko norādījuši pakalpojuma sniedzēji. Ekspertu piedāvāto dotāciju apmēru pašvaldībām skatīt tabulā nr. 3. Klientam ir tiesības par saviem līdzekļiem, vienojoties ar pakalpojuma sniedzēju, saņemt papildus pakalpojumus.</p>		
--	--	--	--	--

Tabula Nr. 3

Sabiedrībā balstītu pakalpojumu nodrošināšanas izmaksas pieaugušām personām ar garīga rakstura traucējumiem

	Izmaksas uz cilvēku dienā (EUR/dienā)					Izmaksas uz cilvēku stundā (EUR /st.)				Izdevumi mēnesī, kopā
	Atelpas brīdis	Dienas centri	Grupu dzīvokļi	Grupu dzīvokļi ar aprūpi	Darbnicas	Aprūpe mājā	Grupu nodarbības	Konsultācijas*	Mentors	
Pakalpojuma cena	14,29	14,94	10,52	15,00	13,44	3,32	7,20	15,46	5,00	
Klientu aprūpes līmenis/scenārijs	Dienas mēnesī					Stundas mēnesī				
I līmenis:										
Klients dzīvo ģimenē vai soc. mājā					5		11,25	8	20	371,88
II līmenis:										
Klients dzīvo ģimenē vai soc. mājā					10		4,5	8	20	390,48
Klients dzīvo Grupu dzīvoklī			30		10			8	8	613,68
III līmenis:										
Klients dzīvo ģimenē vai soc. mājā	2	20				30	4,5	8	8	623,06
Klients dzīvo Grupu dzīvoklī		10	15	15	10		4,5	8	8	862,68
IV līmenis:										
Klients dzīvo ģimenē	2	20				90		8	8	789,86
Klients dzīvo Grupu dzīvoklī		20		30				8	8	912,48

Uzziņu avoti

1. Pētījums „Bērnu un jauniešu ar intelektuālās attīstības traucējumiem situācija Latvijā” (2011.) (Biedrība "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi")
Pētījums Sabiedrības attieksme pret garīgās veselības problēmām (2008) (Latvijas psihiatru asociācija) .
Pētījums „Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iespējas darba tirgū” (2005.) (SIF)
Pētījums „Sabiedrības integrācijas aktuālākie aspekti” (2006.) (SKDS)
Pētījums „Sociālās atstumtības iespējamība un tās iemesli bezdarba riska apdraudētajām riska grupām”(2004.) (LU Filozofijas un socioloģijas institūts (FSI)).
Pētījums Cilvēku ar garīgās attīstības traucējumiem un garīgi slimo interešu aizstāvība. (2000.) (Sorosa fonds-Latvija).
Latvijas Republikas Labklājības ministrija. *Latvijas Valsts ziņojums. Cilvēku ar intelektuālās attīstības traucējumiem Cilvēktiesības.* Rīga: 2004, 10. lpp.
2. Izmēģinājumprojekts „Priekšlikumi klientu grupēšanai un nepieciešamā pakalpojuma apjoma noteikšanai” - apskatīta 30.06.2014.
http://www.lm.gov.lv/upload/sociala_aizsardziba/sociala_palidziba_pakalpojumi/2_profesion_darb.pdf

Informācija no mājas lapām internetā

Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītu aprūpi, apskatīta 15.06.2014. <http://deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2012/12/2012-12-07-Guidelines-11-123-2012-FINAL-WEB-VERSION.pdf>

Rokasgrāmata par Eiropas Savienības fondu izmantošanu, apskatīta 15.06.2014. www.deinstitutionalisationguide.eu

Kurzemes plānošanas reģiona Sociālo pakalpojumu attīstības programma 2011.-2018.gadam – apskatīta 30.06.2014.

http://arh.kurzemesregions.lv/wp-content/uploads/2011/02/metodika_1dala.pdf

Metodiskie ieteikumi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, Kurzemes plānošanas reģions, apskatīta 10.07.2014.

http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Sociala_nozare_Kurzeme/Metodika par

Pasaules Veselības Organizācija (2010b) *Build workforce capacity and commitment* (Better health, better lives: children and young people with intellectual disabilities and their families. Bucharest, Romania, 26–27 November 2010), p.5. apskatīta 20.06.2014.

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/125751/e94414.pdf

Profesionālās darbības organizēšana valsts sociālās aprūpes centros, apskatīta 02.07.2014.

http://www.lm.gov.lv/upload/sociala_aizsardziba/sociala_palidziba_pakalpojumi/2_profesion_darb.pdf

Time to move on from Congregated Settings. A Strategy for Community Inclusion (2011 – 2016), apskatīta 02.07.2014.

<http://www.cheshire.ie/docs/TimeToMoveOnFromCongregatedSettings.pdf>

Pakalpojuma īslaicīgās uzturēšanās (līdz 30 dienām gadā) personām ar garīga rakstura traucējumiem **konceptija** , apskatīta 04.07.2014.

http://www.kurzemesregions.lv/sakums/Kurzemes_planosanas_regiona_dokumenti/Projekta_My_Response_materiali

Normatīvie akti un politikas plānošanas dokumenti

ANO Bērnu tiesību konvencija
ANO Bērnu alternatīvās aprūpes vadlīnijas
Bērnu tiesību aizsardzības likums
Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam. http://www.pkc.gov.lv/
Sociālo pakalpojumu pamatnostādnes 2014-2020
Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums